

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle painelaitelaiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle painelaitelaiksi (HE 117/2016 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- kaupallinen neuvos Tomi Lounema, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitussihteeri Sami Teräväinen, työ- ja elinkeinoministeriö
- toimistopäällikkö Martti Vilpas, Säteilyturvakeskus
- ryhmäpäällikkö Markus Kauppinen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- johtava palotarkastaja Markus Latva-aho, Helsingin kaupungin pelastuslaitos
- tuotantojohtaja Jouko Latvakangas, Vapo Oy
- asiantuntija Veli Sinda, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- asiantuntija Heidi Lettojärvi, Energiateollisuus ry
- diplomi-insinööri Ville Saloranta, Metalliteollisuuden Standardisointiyhdistys ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- liikenne- ja viestintäministeriö
- Liikenteen turvallisuusvirasto
- DEKRA Industrial Oy
- Inspecta Tarkastus Oy
- Kemianteollisuus ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi painelaitelaki. Lailla on tarkoitus panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston painelaitteita koskevat direktiivit. Painelaitteita koskevat direktiivit ovat osa Euroopan unionissa toteutettavaa laajaa tuotesääntelyuudistusta. Direktiiveihin perustuvan sääntelyn lisäksi lakiin sisältyisi myös painelaitteita koskeva kansallinen sääntely.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Talousvaliokunta puoltaa hallituksen esityksen mukaisen lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin muutoksin ja huomautuksin.

Ehdotetun sääntelyn tausta. Painelaitelaitilla pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston painelaitteita ja yksinkertaisia painesäiliöitä koskevat direktiivit. Näiden direktiivien vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia koskevat säännökset on osin pantu täytäntöön horisontaalisella, kaikkia tuotesektoreita koskevalla eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetulla lailla (278/2016). Markkinavalvontaa koskevat säännökset puolestaan pannaan täytäntöön horisontaalisella eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettavalla lailla, jota talousvaliokunta on käsitellyt mietinnössään TaVM 19/2016 vp — HE 40/2016 vp.

Direktiivien säännökset ovat valtaosin teknisiä, ja niitä on noudatettava vailla mahdollisuutta kansalliseen harkintaan. Hallituksen esityksessä omaksutussa sääntelytavassa ehdotetut tuotesektorien lait sisältävät perustuslain edellyttämällä tavalla perussäännökset lain alaan kuuluvista velvollisuuksista ja tarkempia säännöksiä annetaan valtioneuvoston asetuksilla. Asetuksissa viitattaisiin direktiivien liitteisiin. Viittaustekniikan käyttö on sääntelyekonominen vaihtoehto, sillä liitteiden sisältämät tekniset määräykset eivät sisällä kansallista liikkumavaraa ja liitteen muutuksessa riittää asetuksen viittauksen päivittäminen.

Säädöstaso. Käsillä olevan hallituksen esityksen kytkeytyessä tiiviisti EU-lainsäädännön täytäntöönpanon aikatauluun tässä yhteydessä ei ole uudistettu käytönaikaisia kansallisia säännöksiä, vaan kiireellisempänä on pidetty kansallisten säädöstasojen korjaamista perustuslakia vastaavaksi, jotta lain soveltaminen olisi ongelmaton. Nykytilan ongelmana on nähty sääntelyn sijoittuminen asetustasolle, vaikka sen tulisi olla lain tasolla. Perustuslain (731/1999) 107 §:ssä määrätään lakia alemmanasteisten säädösten soveltamisrajoituksesta, jonka mukaan, jos asetuksen tai muun lakia alemmanasteisen säädöksen säännös on ristiriidassa perustuslain tai muun lain kanssa, sitä ei saa soveltaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Kattilalaitosten valvonta. Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on ilmennyt, ettei hallituksen esityksessä ehdotettu sääntely tue riskiperusteisten turvallisuusjärjestelmien kehittämistä. Voimassa olevat säädökset nojaavat turvallisuuden kannalta joiltakin osin epätarkoituksenmukaisiin laitosluokituksiin ja valvonnan fyysiseen läheisyyteen ja siten rajoittavat automaatioon ja etäkäyttöön perustuvien toimintatapojen käyttöä ja kehittämistä kattiloiden käytön valvonnassa. Valiokuntakuulemisessa on ehdotettu muutoksia muun muassa jatkuvassa käytön valvonnassa noudatettavaan viiden minuutin pääsyvaatimukseen ohjauspaikalta kattilalaitokseen ja jaksottaisessa käytönvalvonnassa valvottavien laitosten tehorajoihin. Talousvaliokunta toteaa, että nämä ehdotukset kohdistuvat pääosin seikkoihin, joista on tarkoitus säätää valtioneuvoston asetuksella. Tässä asetustasoisessa sääntelyssä tulee erityisesti huomioida edellä mainittu perustuslain määräys.

Hallituksen esityksen mukaisilla muutoksilla täsmennetään valvontaa koskevia vaatimuksia ja jaksottaiseen käytön valvontaan siirtymistä koskevan muutostarkastuksen sisältöä. Viiden minuutin vaatimuksesta ei saadun selvityksen mukaan voida tässä vaiheessa täysin luopua, mutta vaatimuksen sisältöä tullaan muuttamaan. Jatkossa kattilalaitos on miehitettävä tavalla, joka

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

mahdollistaa painelaitteen käyttäjän pääsyn laitokselle tarvittavien toimenpiteiden suorittamiseksi viiden minuutin kuluessa siitä, kun häiriötilanne on havaittu. Viiden minuutin vaatimus kohdistetaan siten kattilan käyttö- ja huoltohenkilöstöön eikä käytön valvojaan ja valvomoon. Muutoksen katsotaan paitsi lisäävän mahdollisuuksia laitosten toimintojen tarkoituksenmukaiseen järjestelyyn myös lisäävän turvallisuutta: kun valvomon ei ole enää sijaittava kattilan välittömässä läheisyydessä, ei mahdollisen vaaratilanteen johdosta toteutettava lähialueen evakuointi ulotu valvomoon saakka, jolloin kattilan ohjaus ja valvonta voi jatkua keskeytyksettä myös poikkeustilanteen ajan.

Käytön valvontaa koskevien säännösten muuttaminen edellyttää joka tapauksessa asetustasoisien sääntelyn lisäksi muutoksia myös hallituksen esityksessä ehdotettuihin säännöksiin jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin esitetyllä tavalla.

Enimmäistehorajat kattilalaitoksissa. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan valtioneuvoston asetuksessa tullaan poistamaan jaksottaista käytön valvontaa koskevat enimmäistehorajat. Käytön turvallisuus varmistetaan siten, että suurimpien kattiloiden osalta valvontakäyntien aikavälin tulee olla enintään 24 tuntia. Tehorajojen poisto mahdollistaa kattilalaitosten siirtämisen jaksottaiseen käytönvalvontaan ja siten etävalvonnan. Usean laitoksen yhteinen, keskitetty etävalvomo mahdollistaa modernien käyttö- ja valvontatyökalujen käytön. Ennakoivalla ja optimoidulla käytöllä voitaneen myös vähentää kustannuksia, joskin tuottavuuden parantumisen potentiaali riippuu kunkin laitoksen erityispiirteistä.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

3 luku. Yleiset säännökset painelaitteiden vaatimustenmukaisuudesta ja valmistajan velvollisuuksista

18 §. Ohjeet, turvallisuustiedot, merkinnät ja yhteystiedot. Lakiehdotuksen 18 §:n 4 momentissa säädetään, että tuotteen merkintöjen, turvallisuustietojen ja ohjeiden sekä tuotteen mukana toimitettavien asiakirjojen tulee olla suomen tai ruotsin kielellä. Säännöksen kirjoitusasun korjaamiseksi talousvaliokunta ehdottaa, että 18 §:n 4 momentissa säädettäisiin tuotteen sijaan painelaitteen merkintöjen, turvallisuustietojen, ohjeiden ja mukana seuraavien asiakirjojen kielivaatimuksista.

7 luku. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset

42 §. Pätevöintilaitoksen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevat rajoitukset. Lakiehdotuksen 42 §:n mukaan pätevöintilaitos saisi arvioida vain painelaitteen pysyviä liitoksia ja liitosmenetelmien pätevyyttä koskevan vaatimustenmukaisuuden. Pätevöintilaitoksen tehtävistä säädetään painelaitedirektiivin 20 artiklassa ja pysyvien liitosten arvioinnista edelleen direktiivin liitteen I 3.1.2. kohdassa. Lain sanamuotoa on täsmennettävä vastaamaan direktiivin säännöksistä omaksuttua tulkintaa.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

9 luku. Painelaitteiden tarkastaminen

51 §. Rekisteröintivelvollisuus. Lakiehdotuksen 51 §:n 1 momentin mukaan omistajan ja haltijan on ilmoitettava painelaite rekisteröitäväksi, jos painelaite voi aiheuttaa merkittävää vaaraa.

Edelleen ehdotuksen 51 §:n 2 momentin mukaan omistajan ja haltijan on tehtävä rekisteröintiä koskeva ilmoitus tarkastuslaitokselle. Ilmoituksesta on käytävä ilmi painelaitteen tekniset tiedot, sijainti sekä painelaitteen valmistaja, maahantuoja, omistaja ja käytön valvoja. 1 ja 2 momentissa ehdotettujen velvollisuuksien tulisi kohdistua omistajaan tai haltijaan sen sijaan, että velvollisuus kohdistuisi molempiin. Käytännössä painelaitteen haltijan tulee huolehtia laitteen käyttöön liittyvistä velvollisuuksista.

Lakiehdotuksen 51 §:n 4 momentti sisältää asetuksenantovaltuuden, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin, mitkä ovat ne painelaitteen tekniset ominaisuudet, jotka voivat aiheuttaa pykälän tarkoittamaa merkittävää vaaraa. Asetuksessa olisi tarkoituksenmukaisempaa säätää niistä teknisistä ominaisuuksista, jotka eivät aiheuttaisi pykälässä tarkoitettua merkittävää vaaraa.

58 §. Sisäpuolinen tarkastus. Voimassa olevan sääntelyn mukaan sisäpuolisen tarkastuksen aikaväli voidaan pidentää enintään kaksinkertaiseksi. Koska tätä oikeustilaa ei ole tarkoitus muuttaa, vastaava säännös on perusteltua lisätä tätä koskevaan pykälään.

59 §. Määräaikainen painekoe. Voimassa olevan sääntelyn mukaan määräaikaisen painekokeen aikaväli voidaan pidentää enintään kaksinkertaiseksi. Koska tätä oikeustilaa ei ole tarkoitus muuttaa, vastaava säännös on perusteltua lisätä tätä koskevaan pykälään.

61 §. Muutostarkastus. Pykälässä säädetään olosuhteista, joissa painelaitteelle on tehtävä muutostarkastus ennen uutta käyttöönottoa. Talousvaliokunta esittää, että lainkohdan sisältämään luetteloon lisättäisiin siirtyminen jatkuvan käytön valvonnasta jaksottaiseen käytön valvontaan. Täten 61 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohtaa on muutettava. Sääntelyn selkeyden vuoksi ja asetuksenantovaltuuden varmistamiseksi pykälään tulee lisätä uusi 4 momentti, jossa viitataan edellä sanottuun, valmisteltavana olevaan valtioneuvoston asetukseen.

10 luku. Painelaitteen käyttö ja valvonta

70 §. Omistajan ja haltijan velvollisuudet huolehtia rekisteröitävän painelaitteen turvallisesta käytöstä. Jaksottaisessa valvonnassa vaarojen arviointimenettelyjen merkitys korostuu, jolloin kattilakohtaiset vaatimukset voidaan asettaa entistä tarkemmin riskiperusteisesti. Vaikka asetuksessa tullaan huomioimaan nykyistä paremmin myös laitoksissa työskentelevien ammattiryhmien eriytyminen, on henkilöstön pätevydestä syytä olla maininta myös lain tasolla, minkä vuoksi talousvaliokunta ehdottaa lisäystä lain 70 §:n 2 momenttiin seuraavasti:

"Painelaitteen omistajan tai haltijan on huolehdittava, että:

- 1) käytön valvoja saa tietoonsa kaikki painelaitteen käyttöön ja kuntoon liittyvät seikat;

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

- 2) käytön valvojalle annetaan mahdollisuus hoitaa ja käyttää painelaitetta niin, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisille tai omaisuudelle;
- 3) painelaitteelle nimetään yksi tai useampi käytön varavalvoja, joka toimii käytön valvojana, kun varsinainen käytön valvoja on estynyt hoitamasta tehtäviään;
- 4) painelaitteen käyttäjänä toimiva henkilökunta on ammattitaitoista ja tehtäviinsä perehdytettyä;
- 5) painelaitteen omistajan tai haltijan vaihdoksen yhteydessä valvontaviranomaiselle ilmoitetaan uuden omistajan tai haltijan yhteystiedot."

75 §. Kattilalaitoksen käytön valvonta. Talousvaliokunta esittää lakiehdotuksen 75 §:n 2 momenttia tarkennettavaksi siten, että siinä yksilöitäisiin painelaitteen käyttäjän velvollisuudeksi jatkuvan käytön valvonnan suorittaminen.

Vastaava tarkennus tulee tehdä myös jaksottaista käytönvalvontaa koskevaan 3 momenttiin, johon esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan jaksottaisessa käytön valvonnassa painelaitteen käyttäjän olisi tehtävä kattilalaitokselle säännöllisesti valvontakäyntejä. Näiden käyntien aikaväleistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Lakiehdotuksen 75 §:n uudeksi 4 momentiksi ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan jaksottaisen käytön valvonnan edellytyksenä olisi, että kattilalaitoksen vaaran arvioinnissa on huomioitu jaksottaisen käytön valvonnan vaatimukset.

Lakiehdotuksen 75 §:n 5 momentin sisältämiä asetuksenantovaltuuksia on syytä täsmentää. Tässä momentissa luettelaisiin ne seikat, joista valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia määräyksiä.

12 luku. Kuljetettavan painelaitteen käyttö

85 §. Kuljetettaviin painelaitteisiin sovellettavat säännökset. Pykälässä säädetään tämän luvun säännösten soveltamisalasta. Talousvaliokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi uuden 2 momentin seuraavasti: "Kuljetettavan painelaitteen tarkastuksista säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa."

86 §. Kuljetettavan painelaitteen kaltaisiin painelaitteisiin sovellettavat säännökset. Pykälän 1 momentissa säädetään kuljetettavien painelaitteiden kaltaisten painelaitteiden täyttöön, tyhjennykseen ja muuhun käyttöön sovellettavan tämän luvun säännöksiä. Pykälän 2 momentissa viitataan vaarallisten aineiden kuljettamisesta annettuun lakiin (VAK-laki, 719/1994). Koska voimassa olevassa vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa säädetään vain kuljetettavien painelaitteiden tarkastuksista, tulee virheellinen viittaus poistaa. Vastaava säännös lisättäisiin edellä kerrotun mukaisesti 85 §:ään sillä muutoksella, että se koskisi kuljetettavia painelaitteita, ei kuljetettavien painelaitteiden kaltaisia painelaitteita.

89 §. Kuljetettavan painelaitteen täyttö. Talousvaliokunta katsoo, että lakiehdotuksen 89 §:n 2 momentin 2 kohtaa on perusteltua muuttaa, jotta yleisesti markkinoilla olevia ja käytössä olevia

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

pullokokoja voitaisiin täyttää lakiehdotuksen 90 §:ssä tarkoitettussa täyttöpaikassa. Lakiehdotuksen 90 §:ssä tarkoitettut täyttöpaikat on tarkoitettu paineilmaa tai happea sisältävien pullojen täyttämiseen. Tällaisia pulloja voivat olla esimerkiksi pelastustoimessa käytettävät paineilmapullot ja harrastetoiminnassa käytettävät sukelluspullot. Painelaitedirektiivissä käytetään käsitettä hengityslaitteen pullo, joka on tarkoitettu henkilön mukana kulkevaksi laitteeksi. Talousvaliokunta ehdottaa lainkohdan sanamuotoa muutettavaksi kuulumaan seuraavasti:

"Edellä 1 momentista säädetystä poiketen:

[- - -]

2) hengityslaitteen pullo, joka on tarkoitettu henkilön mukana kulkevaksi laitteeksi, saadaan täyttää 90 §:ssä tarkoitettussa täyttöpaikassa."

93 §. Tarkastuslaitoksen toimivalta. Pykälässä säädetään tarkastuslaitoksen toimivallasta. Ehdotetusta sanamuodosta saattaa seurata tulkinta, että tällä muutoksella laajennettaisiin VAK-laisessa tarkoitettun tarkastuslaitoksen toimivaltaa nykyisestä. Tarkastuslaitoksilta ei VAK-lain mukaan edellytetä sellaista kompetenssia, jota täyttölaitoksiin ja täyttöpaikkoihin liittyvä tarkastustoiminta vaatisi. Täyttölaitoksiin liittyvät toimet kuuluvat Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes), eikä näitä tehtäviä ole tarkoitus siirtää Liikenteen turvallisuusvirasto Trafille. Talousvaliokunta ehdottaa lainkohdan sanamuotoa muutettavaksi siten, että ei jää epäselväksi VAK-lain mukaisten tarkastuslaitosten toimivallan säilyminen nykyisellään.

14 luku. Aluksen painelaitteet

98 §. Painelaitteen tarkastaminen. Pykälässä säädetään aluksen painelaitteiden tarkastamisesta.

Talousvaliokunta ehdottaa, että pykälässä kerrotaisiin hallituksen esityksessä ehdotettua selkeämmin, mikä on lainkohdassa tarkoitettun tarkastuslaitoksen hyväksyvä taho. Valiokunta pitää tarpeellisena, että säädöksessä nimenomaisesti todetaan tämän tahon olevan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Tämän johdosta pykälän 2 momenttiin lisätään maininta kyseisestä virastosta.

Edellä kuvatun lisäyksen johdosta 2 momentin sanamuoto kuuluisi seuraavasti: "Valvontaviranomainen voi valtuuttaa aluksen painelaitteiden tarkastuksen suorittajaksi hyväksytyn luokituslaitoksen tai Turvallisuus- ja kemikaaliviraston 44 §:n mukaisesti hyväksymän tarkastuslaitoksen, jos tarkastuslaitoksella on riittävä osaaminen ja kokemus alusten painelaitteista."

Talousvaliokunta ehdottaa lisäksi pykälän 3 momenttiin lisättäväksi toteamuksen koskien kauppa-aluksia. Kauppa-aluksessa käytönvalvojan tehtävä on sidottu aluksessa määrättyyn toimeen, joka yleensä on konepäällikön toimi. Lyhyillä reittiosuuksilla liikennöivissä aluksissa konepäällikkö vaihtuu tavanomaisesti joka toinen viikko. Painelaiterekisterin tietoja olisi päivitettävä vastaavasti, mitä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Talousvaliokunta katsoo rekisterimerkinnän olevan kauppa-alusten suhteen riittävä ilman nimi- ja henkilötunnustietojakin, sillä muut lainkohdan vaatimukset tulisivat edelleen sovellettaviksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

Talousvaliokunta muistuttaa, että säännös ei koske huvialuksen käytönvalvojaa, vaan hänet merkitään painelaiterekisteriin pääsäännön mukaisesti nimellä ja henkilötunnuksella. 3 momentti olisi muutoksen jälkeen kokonaisuudessaan seuraavanlainen:

"Liikenteen turvallisuusviraston valtuuttama hyväksytty luokituslaitos pitää yllä painelaiterekisteriä luokitettujen alusten painelaitteista. Luokituslaitos vastaa 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin rekisteriin liittyvistä tehtävistä. Liikenteen turvallisuusvirasto pitää yllä vastaavaa rekisteriä myös luokittamattomien alusten painelaitteista. Panielaiterekisteriin merkitään kauppa-alusten osalta 77 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot lukuun ottamatta 4 kohdassa tarkoitettuja käytönvalvojan nimeä ja henkilötunnusta."

15 luku. Erinäiset säännökset

104 §. Rangaistussäännös. Lakiehdotuksen 104 §:n 1 momentin 15 kohdan mukaan, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 51 §:n 2 momentissa omistajalle ja haltijalle säädetyn velvollisuuden antaa rekisteröintiä koskevan ilmoituksen yhteydessä painelaitetta koskevat tiedot, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, painelaiterikkomuksesta sakkoon. Koska edellä rekisteröintivelvollisuutta koskevaa 51 §:n 2 momenttia muutetaan siten, että tietojenantovelvollisuus kohdistuisi omistajaan tai haltijaan, vastaava muutos tulee tehdä myös kyseisen velvollisuuden laiminlyöntiä koskevaan rangaistussäännökseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 117/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Panielaitelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan painelaitteisiin ja alusten painelaitteisiin.

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994) tarkoitetuista kuljetettavista painelaitteista ja kuljetettavan painelaitteen kaltaisista laitteista säädetään 12 luvussa.

Sotilaspainelaitteista sekä puolustusministeriön tai puolustusvoimien hallinnassa oleviin erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennetuista painelaitteista säädetään 13 luvussa.

Tämän lain soveltamisesta ydinlaitosten painelaitteisiin ja ydinaineiden tai ydinjätteiden kuljetuksessa käytettäviin painelaitteisiin säädetään ydinenergialaissa (990/1987).

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *painelaitteella* säiliötä, putkistoa ja muuta teknistä kokonaisuutta, jossa on tai johon voi kehittyä ylipainetta, sekä painelaitteen suojaamiseksi tarkoitettuja teknisiä kokonaisuuksia;

2) *aluksen painelaitteella* painelaitetta, joka on asennettu tai tarkoitettu asennettavaksi alukseen tai joka on tarkoitettu aluksen käyttämiseksi; aluksen painelaitteena ei kuitenkaan pidetä kaasusäiliöaluksen lastisäiliötä;

3) *sotilaspainelaitteella* yksinomaan sotilaalliseen käyttöön tarkoitettua puolustusvoimien painelaitetta sekä painelaitetta, joka on tarkoitettu puolustusvoimien aluksen käyttämiseksi; sotilaspainelaitteena ei kuitenkaan pidetä sotilasilma-aluksen painelaitetta;

4) *erityissuojattavalla kohteella* sellaista maanpuolustukselle keskeistä valtakunnallista tiedustelu-, valvonta-, johtamis-, viesti-, sähkö-, tietoliikenne-, ase- ja huoltojärjestelmää tai sen osaa, rakennetta tai tilaa, toimintaa, tietoa tai materiaalia tai johtamistilaa, jonka paljastuminen tai tuhoutuminen aiheuttaa merkittävää vahinkoa maanpuolustukselle tai puolustushallinnolle ja johon pääsyä tai josta viranomaisille annettavia tietoja on turvallisuussyistä tarpeen rajoittaa;

5) *kuljetettavalla painelaitteella* kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 1999/36/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/35/EU 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua painelaitetta;

6) *kuljetettavan painelaitteen kaltaisella painelaitteella* painelaitetta, joka rakenteelta ja käytöltään vastaa kuljetettavaa painelaitetta;

7) *laitekokonaisuudella* valmistajan yhtenäiseksi ja toiminnalliseksi kokonaisuudeksi kokoaamia useita painelaitteita;

8) *ilmoitetulla laitoksella* Suomen viranomaisen nimeämää ja Euroopan unionin komissiolle ilmoittamaa Suomeen sijoittautunutta laitosta, jonka tehtävänä on arvioida tuotteiden vaatimustenmukaisuus sovellettaessa unionin yhdenmukaistamislainsäädäntöön perustuvaa kansallista lainsäädäntöä;

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

9) *vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitoksella* painelaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/68/EU, jäljempänä *painelaitedirektiivi*, tarkoitettua ilmoitettua laitosta, käyttäjien tarkastuslaitosta ja tunnustettua kolmantena osapuolena olevaa organisaatiota sekä yksinkertaisten painesäiliöiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/29/EU, jäljempänä *yksinkertaiset painesäiliöt direktiivi*, tarkoitettua ilmoitettua laitosta, jotka arvioivat mainittujen direktiivien säännöksiin perustuvaa vaatimustenmukaisuutta kalibroimalla, testaamalla, sertifioimalla, tarkastamalla tai muulla tavoin;

10) *yksinkertaisella painesäiliöllä* yksinkertaiset painesäiliöt direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yksinkertaista painesäiliötä;

11) *CE-merkinnällä* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*, tarkoitettua merkintää, jolla valmistaja osoittaa tuotteen olevan merkinnän kiinnittämistä koskevassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä asetettujen sovellettavien vaatimusten mukainen;

12) *tarkastuslaitoksella* kansallisen lainsäädännön nojalla päteväksi todettua organisaatiota, joka suorittaa kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia painelaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tehtäviä tarkastuksia ja määräaikaistarkastuksia;

13) *valmistajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistaa taikka suunnittelee tai valmistuttaa painelaitteen tai laitekokonaisuuden ja markkinoi kyseistä painelaitetta tai laitekokonaisuutta omalla nimellään tai tavaramerkillään tai käyttää sitä omiin tarkoituksiinsa;

14) *yhdenmukaistetulla standardilla* eurooppalaista standardia, joka on vahvistettu Euroopan komission esittämän pyynnön perusteella unionin yhdenmukaistamislainsäädännön soveltamiseksi;

15) *vaatimustenmukaisuuden arvioinnilla* prosessia, jossa selvitetään, ovatko tuotteeseen liittyvät tässä laissa tarkoitetut olennaiset turvallisuusvaatimukset täyttyneet;

16) *EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksella* asiakirjaa, jolla valmistaja ottaa vastuun siitä, että painelaite on Euroopan unionin lainsäädännössä edellytettujen säännösten mukainen;

17) *markkinoilta poistamisella* kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää toimitusketjussa olevan tuotteen asettaminen saataville markkinoilla;

18) *materiaalien eurooppalaisella hyväksynnällä* teknistä asiakirjaa, jossa määritellään painelaitteiden valmistuksessa toistuvaan käyttöön tarkoitettujen materiaalien ominaisuudet, joista ei ole olemassa yhdenmukaistettua standardia;

19) *EU-tyyppitarkastuksella* vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn osaa, jossa ilmoitettu laitos tutkii säiliön teknisen suunnittelun sekä varmistaa ja vakuuttaa, että säiliön tekninen suunnittelu täyttää siihen sovellettavat Euroopan unionin lainsäädännön vaatimukset;

20) *sisäiseen tuotannonvalvontaan perustuvalla tyypinmukaisuudellaja säiliöiden valvotulla testauksella* vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn osaa, josta erikseen säädetty velvoitteet täyttämällä valmistaja varmistaa ja vakuuttaa yksinomaisella vastuullaan, että kyseiset säiliöt ovat EU-tyyppitarkastustodistuksessa kuvatun tyypin mukaisia ja täyttävät Euroopan unionin lainsäädännön vaatimukset;

21) *maahantuoja* Euroopan unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa kolmannelle maasta tuodun painelaitteen unionin markkinoille;

22) *jakelijalla* muuta toimitusketjuun kuuluvaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai maahantuojaa, joka asettaa painelaitteen saataville markkinoilla;

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

23) *valtuutetulla edustajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama kirjallinen toimeksianto hoitaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät;

24) *markkinoille saattamisella* tuotteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville unionin markkinoilla;

25) *asettamisella saataville markkinoilla* tuotteen toimittamista unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai veloituksetta;

26) *talouden toimijoilla* valmistajia, valtuutettuja edustajia, maahantuojia ja jakelijoita;

27) *pätevöintilaitoksella* painelaitedirektiivissä tarkoitettua tunnustettua kolmantena osapuolena olevaa organisaatioita, joka suorittaa painelaitteiden pysyviä liitoksia ja rikkomatonta aineenkoetusta tekevien henkilöiden sekä liitosmenetelmien pätevöintiä ja hyväksymistä;

28) *käyttäjien tarkastuslaitoksella* painelaitedirektiivissä tarkoitettua vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosta, joka suorittaa tietyille painelaitteiden käyttäjärühmille tehtäviä tarkastuksia;

29) *hyväksytyllä laitoksella* tarkastuslaitosta, jolla on oikeus suorittaa sille tässä laissa säädettyjä kansallisia painelaitteiden turvallisuuden varmistamiseen liittyviä tehtäviä;

30) *omatarkastuslaitoksella* tarkastuslaitosta, jonka oikeudet tehdä tarkastuksia on rajoitettu yksinomaan tietyille painelaitteen käyttäjärühmille;

31) *käytön valvojalla* painelaitteen omistajan tai haltijan nimeämää henkilöä, joka vastaa painelaitteen asianmukaisesta käyttämisestä;

32) *kattilalaitoksella* yhden tai useamman höyry- tai kuumavesikattilan ja niihin liittyvien putkistojen, painesäiliöiden, tukirakenteiden, polttoaineen ja syöttöveden syöttöjärjestelmien sekä rakennusten muodostamaa yhtenäistä kokonaisuutta;

33) *autoklaavilla* painelaitetta, jonka sisältöä kuumentetaan ja jossa on pikalukittava pääty, seinä tai kansi toistuvaa täyttöä ja tyhjennystä varten;

34) *höyrykattilalla* vesihöyryn tuotantoon tai muun nesteen kuin veden kuumentamiseen yli sadan celsiusasteen lämpötilaan tarkoitettua laitekokonaisuutta, johon kuuluu vähintään yksi lämmitetty painelaite, jossa on ylikuumenemisen vaara;

35) *kuumavesikattilalla* veden kuumentamiseen tarkoitettua laitekokonaisuutta, johon kuuluu vähintään yksi lämmitetty painelaite, jossa on ylikuumenemisen vaara ja jossa vettä kuumentetaan yli sadan celsiusasteen lämpötilaan;

36) *teholla* suurimmalla jatkuvalla kuormituksella höyry- tai kuumavesikattilassa nesteeseen tai höyryyn aikayksikössä siirtyvän lämpöenergian tehoa;

37) *teholuvulla* lukua, joka saadaan laskemalla yhteen kattilalaitoksen käytössä olevien eri höyry- ja kuumavesikattiloiden suurimman sallitun käyttöpaineen ja tehon lukuarvojen tulot.

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Painelaitteiden markkinavalvontaan sovelletaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia (/) ja NLF-asetusta.

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista ja ilmoitettujen laitosten valvonnasta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille, markkinavalvonnalle ja kolmannesta maasta tuotavien tuotteiden ulkorajavalvonnalle sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista ja CE-merkinnän yleisistä periaatteista säädetään NLF-asetukses-

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

sa. CE-merkintää koskevien säännösten rikkomisen seuraamuksista säädetään CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).

Ilma-alusten painelaitteisiin sovelletaan ilmailulakia (864/2014) ja sen nojalla annettuja määräyksiä, jollei yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/ETY, asetuksen (EY) N:o 1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EY) N:o 216/2008 tai sen nojalla annetuista komission asetuksista muuta johdu.

4 §

Valvontaviranomainen

Tämän lain noudattamista valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

Alusten painelaitteiden osalta valvontaviranomainen on Liikenteen turvallisuusvirasto. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kuitenkin valvoo alusten painelaitteiden CE-merkinnän vaatimustenmukaisuutta.

Sotilaspainelaitteiden ja puolustusvoimien tai puolustusministeriön hallinnassa oleviin erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettujen painelaitteiden osalta valvontaviranomainen on puolustusvoimat.

2 luku

Painelaitteiden turvallisuuden varmistaminen

5 §

Yleiset turvallisuusvaatimukset

Painelaite on suunniteltava ja valmistettava, sitä on hoidettava ja käytettävä ja se on tarkastettava niin, ettei se vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta eikä omaisuutta.

Painelaitteessa on oltava riittävät käyttöturvallisuuden varmistavat laitteet ja laitejärjestelmät ja niiden on toimittava asianmukaisesti.

6 §

Painelaitteen sijoituksen turvallisuus

Omistajan ja haltijan on sijoitettava painelaite niin, että:

- 1) vaurio- tai käyttöhäiriötilanteessa aiheutuva vaara on mahdollisimman vähäinen;
- 2) painelaitetta voidaan käyttää asianmukaisesti laitteen käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla; ja
- 3) painelaite voidaan asianmukaisesti tarkastaa ja pitää kunnossa.

Omistajan ja haltijan on huolehdittava, että painelaitetta ympäröivät tilat ja rakenteet suunnitellaan ja toteutetaan niin, että vaurio- tai käyttöhäiriötilanteessa aiheutuva vaara on mahdollisimman vähäinen.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

7 §

Sijoitussuunnitelma

Omistajan tai haltijan on laadittava painelaitteelle sijoitussuunnitelma, jos laite voi aiheuttaa sijoituspaikkansa vuoksi merkittävää vaaraa.

Painelaitetta ei 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa saa asentaa paikalleen ennen kuin tarkastuslaitos on tarkastanut sijoitussuunnitelman ja todennut, että sijoitus on tehty 6 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Siirrettävän painelaitteen sijoitussuunnitelmassa tulee olla yleiset periaatteet, joita noudatetaan painelaitetta eri kohteisiin sijoitettaessa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitkä ovat ne painelaitteen tekniset ominaisuudet, jotka voivat aiheuttaa 1 momentissa tarkoitettua merkittävää vaaraa.

8 §

Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen

Painelaitteiden vaatimustenmukaisuus osoitetaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ja tarkastuslaitosten tekemillä tarkastuksilla.

Vaatimustenmukaisuuden osoittamista tarkastuksilla ei edellytetä, jos paineeseen liittyvä vaara on vähäinen.

9 §

Velvollisuus osoittaa painelaitteen vaatimustenmukaisuus

Valmistajan on saatuaan painelaitteen markkinoille voitava osoittaa, että painelaite, sen suunnittelu ja valmistus täyttävät 5 §:ssä säädetyt vaatimukset.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka:

- 1) vie maasta painelaitteen, jos Euroopan unionin säännöksissä edellytetään maasta viejältä 1 momentissa tarkoitettua osoitusta;
- 2) valmistaa painelaitteen omaan käyttöön tai toiselle luovutettavaksi;
- 3) asentaa tai korjaa painelaitteen;
- 4) aikoo ottaa käyttöön painelaitteen, jonka vaatimustenmukaisuutta ei ole osoitettu.

10 §

Painelaitteen omistajan ja haltijan velvollisuudet vaurio- ja onnettomuustilanteessa

Omistajan ja haltijan on ryhdyttävä toimenpiteisiin vaurioituneen painelaitteen korjaamiseksi tai poistamiseksi käytöstä.

Omistajan tai haltijan on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle painelaitteen vaurioitumisesta tai paineen äkillisestä purkautumisesta aiheutuneesta henkilövahingosta tai merkittävästä omaisuusvahingosta ja avustettava valvontaviranomaista tämän tapahtuman tutkimuksessa.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

11 §

Valmistajan velvollisuus ilmoittaa henkilö- ja omaisuusvahingosta

Jos painelaitteen vaurioitumisesta tai paineen äkillisestä purkautumisesta aiheutuu henkilövahinko tai merkittävä omaisuusvahinko painelaitteen valmistukseen liittyvän testauksen aikana, valmistajan on viipymättä ilmoitettava tapahtumasta valvontaviranomaiselle.

Velvollisuudesta ilmoittaa onnettomuudesta tai vaaratilanteesta Onnettomuustutkintakeskuskelle säädetään turvallisuustutkintalain (525/2011) 16 §:ssä.

12 §

Sovellettavat standardit

Valvontaviranomainen julkaisee luettelon niistä standardeista, joita noudattaen painelaitteen katsotaan täyttävän tämän lain vaatimukset.

Jos standardi muuttuu tai siitä otetaan uusi painos, valvontaviranomainen päivittää standardien luettelon. Luettelon päivityshetkellä rakenteilla oleva painelaite saadaan rakentaa valmiiksi ja ottaa käyttöön päivityshetkellä voimassa olleen standardin mukaisena kolmen vuoden kuluessa päivityksestä.

3 luku

Yleiset säännökset painelaitteiden vaatimustenmukaisuudesta ja valmistajan velvollisuuksista

13 §

3 luvun soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan vain painelaitedirektiivissä tarkoitettuihin painelaitteisiin sekä yksinkertaisiin painesäiliöihin.

14 §

Olennaiset turvallisuusvaatimukset

Painelaitteen on täytettävä tässä laissa säädetyt olennaiset turvallisuusvaatimukset, jotta se saadaan saatettua markkinoille ja ottaa käyttöön.

Markkinoille saatettava painelaite on suunniteltava, valmistettava, tarkastettava, varustettava ja asennettava siten, että sen turvallisuus pystytään takaamaan, jos painelaitetta käytetään valmistajan ohjeiden mukaisesti tavallisissa ja kohtuudella ennakoitavissa olevissa käyttöolosuhteissa.

Painelaitteet on suunniteltava asianmukaisesti ottaen huomioon kaikki sellaiset tekijät, joiden ansiosta on mahdollista taata laitteen turvallisuus koko sen käyttöajan ajan. Painelaitteen valmis-

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

tuksessa on käytettävä sellaista tekniikkaa ja valmistusmenetelmiä, että sille suunnitteluvaiheessa vahvistetut edellytykset voidaan täyttää.

Valittaessa tarkoituksenmukaisimpia menettelytapoja vaarat on pyrittävä poistamaan tai pienentämään niitä siinä määrin kuin kohtuudella on mahdollista. Sellaisten vaarojen varalta, joita ei voida poistaa, on toteutettava tarvittavat suojatoimenpiteet. Käyttäjille on tiedotettava jäljelle jäävistä vaaroista ja ilmoitettava, jos vaaran pienentämiseksi asennuksen tai käytön aikana on tarpeen tehdä erityistoimenpiteitä.

Jos virheellisestä käytöstä aiheutuva vaara on tiedossa tai ennakoitavissa, painelaite on suunniteltava siten, että tällaisesta virheellisestä käytöstä aiheutuvat riskit voidaan välttää tai jollei tämä ole mahdollista, painelaitteen käyttäminen riskiä aiheuttavalla tavalla on kiellettävä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä säädetyistä olennaisista turvallisuusvaatimuksista, joita sovelletaan tässä luvussa tarkoitettujen painelaitteiden suunnitteluun, valmistukseen, varustamiseen ja asentamiseen.

15 §

Vaatimustenmukaisuusolettama

Painelaitteen katsotaan täyttävän 14 §:ssä tarkoitetut olennaiset turvallisuusvaatimukset, jos se on sitä koskevan yhdenmukaistetun standardin mukainen.

16 §

Valmistajan velvollisuus varmistaa painelaitteen vaatimustenmukaisuus

Valmistajan on ennen painelaitteen markkinoille saattamista tai käyttämistä sitä omiin tarkoituksiinsa varmistettava, että laite on suunniteltu ja valmistettu 14 §:ssä tarkoitettujen olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisesti.

Valmistajan on suoritettava painelaitteelle soveltuvat vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt. Vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa on käytettävä ilmoitettua laitosta, jos painelaitteeseen sovellettava vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely sitä edellyttää.

Valmistajan on lisäksi:

- 1) laadittava painelaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tekniset asiakirjat;
- 2) laadittava EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus, kun painelaitteen vaatimustenmukaisuus on osoitettu; ja
- 3) säilytettävä painelaitetta koskevat tekniset asiakirjat ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus kymmenen vuotta laitteen markkinoille saattamisesta.

Tekniset asiakirjat ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus on laadittava suomen tai ruotsin kielellä tai muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä säädetyistä vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelystä, tarvittavista teknisistä asiakirjoista ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

17 §

CE-merkintä

Valmistajan on kiinnitettävä tämän luvun vaatimukset täyttävään painelaitteeseen tai sen arvokilpeen CE-merkintä ennen laitteen markkinoille saattamista, jollei muualla laissa erikseen toisin säädetä.

Merkintä on kiinnitettävä näkyvästi, helposti luettavasti ja pysyvästi. CE-merkinnän perään on merkittävä tuotannon tarkastusvaiheessa mukana olleen ilmoitetun laitoksen tunnusnumero. Ilmoitetun laitoksen tunnusnumeron kiinnittää laitos itse tai sen ohjeiden mukaisesti valmistaja tai sen valtuutettu edustaja.

CE-merkintään ja ilmoitetun laitoksen tunnusnumeroon voidaan liittää muuta tietoa, joka liittyy painelaitteen erityisriskiin ja käyttöön.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin CE-merkinnän kiinnittämisestä ja siihen liitettävistä muista tiedoista.

18 §

Ohjeet, turvallisuustiedot, merkinnät ja yhteystiedot

Valmistajan on varmistettava, että markkinoille saatettavaan painelaitteeseen liitetään ohjeet ja turvallisuustiedot. Ohjeiden ja turvallisuustietojen on oltava selkeitä, ymmärrettäviä ja helppotajuisia.

Valmistajan on varmistettava, että markkinoille saatettavaan painelaitteeseen on kiinnitetty tyyppi-, erä- tai sarjanumero tai muu merkintä, jonka avulla se voidaan tunnistaa. Jos tämä ei ole mahdollista painelaitteen koon tai luonteen vuoksi, tieto on annettava pakkauksessa tai painelaitteen mukana olevassa asiakirjassa.

Valmistajan on ilmoitettava nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai rekisteröity tavaramerkkinsä ja postiosoitteensa painelaitteessa tai, jos se ei ole mahdollista, painelaitteen pakkauksessa tai sen mukana seuraavassa asiakirjassa.

Painelaitteen merkintöjen, turvallisuustietojen ja ohjeiden sekä **painelaitteen** mukana toimitettavien asiakirjojen tulee olla suomen tai ruotsin kielellä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä säädetyistä tuotteen merkintöjen, ohjeiden ja turvallisuustietojen vaatimuksista.

19 §

Valmistajan velvollisuus varmistaa sarjatuotannon jatkuva vaatimustenmukaisuus

Valmistajan on huolehdittava siitä, että sarjatuotannossa valmistettu painelaite on olennaisten turvallisuusvaatimusten mukainen. Valmistajan on otettava huomioon muutokset painelaitteen suunnittelussa tai ominaisuuksissa sekä muutokset yhdenmukaistetuissa standardeissa tai muissa teknisissä eritelmissä, joiden mukaiset vaatimukset painelaitteen on täytettävä.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

20 §

Valmistajan velvollisuudet vaatimustenvastaisuustilanteissa

Jos valmistajalla on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama painelaite ei täytä tämän lain vaatimuksia, valmistajan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin painelaitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi.

Edellä 1 momentissa tehtyjen toimenpiteiden jälkeen valmistajan on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle vaatimustenvastaisuudesta ja annettava samalla yksityiskohtaiset tiedot vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteutetuista toimenpiteistä.

Valmistajan on silloin, kun se katsoo tämän aiheelliseksi painelaitteeseen liittyvien riskien vuoksi, testattava kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi näyte markkinoilla saataville asetetusta painelaitteesta. Valmistajan on tutkittava valitukset, vaatimustenvastaiset painelaitteet ja painelaitteiden palautukset ja pidettävä niistä kirjaa sekä tiedotettava jakelijoille edellä tarkoitetuista toimenpiteistä.

21 §

Hyvän konepajakäytännön mukaan suunniteltavat ja valmistettavat painelaitteet

Painelaitteet, jotka ovat ominaisuuksiensa perusteella sellaisia, että niihin ei sovelleta 14 §:ssä tarkoitettuja olennaisia turvallisuusvaatimuksia, on suunniteltava ja valmistettava jossain Euroopan unionin jäsenvaltiossa noudatettavan hyvän konepajakäytännön mukaisesti.

Hyvän konepajakäytännön mukaan suunniteltuun tai valmistettuun painelaitteeseen ei saa kiinnittää 17 §:ssä tarkoitettua CE-merkintää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä säädetyistä hyvän konepajakäytännön mukaan suunniteltavien ja valmistettavien painelaitteiden teknisistä ominaisuuksista.

4 luku

Painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointi

22 §

4 luvun soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan vain painelaitedirektiivissä tarkoitettuihin painelaitteisiin.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

23 §

Painelaitteiden luokitus

Painelaitteet luokitellaan vaaran suuruuden mukaan luokkiin.

Painelaitteeseen soveltuvat vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt määräytyvät sen mukaan, mihin luokkaan painelaite kuuluu.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä säädetystä painelaitteiden luokituksesta.

24 §

Materiaalien eurooppalainen hyväksyntä

Painelaitteiden valmistuksessa toistuvaan käyttöön tarkoitettujen materiaalien ominaisuudet on yhdenmukaisten standardien puuttuessa vahvistettava materiaalien eurooppalaisella hyväksynnällä.

Eurooppalaisen hyväksynnän saaneiden materiaalien katsotaan olevan 14 §:ssä tarkoitettujen olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisia.

Materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän myöntää yhden tai useamman materiaali- tai laitevalmistajan pyynnöstä jokin ilmoitetuista laitoksista, joka on erityisesti nimetty tähän tehtävään.

Ilmoitetun laitoksen on määriteltävä ja tehtävä tai teetettävä asianmukaiset tutkimukset ja kokeet varmistuakseen siitä, että materiaalityypit täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Ilmoitetun laitoksen on toimitettava jäljennös myönnetystä materiaalien eurooppalaisesta hyväksynnästä Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille, ilmoitetuille laitoksille ja Euroopan komissiolle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä säädetyistä materiaalien eurooppalaisesta hyväksynnästä noudatettavassa menettelystä, ilmoituksista ja materiaalityypeistä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myös painelaitedirektiivissä säädetyistä materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän vaatimuksista.

25 §

Materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän peruuttaminen

Materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän painelaitteille myöntäneen ilmoitetun laitoksen on peruutettava hyväksyntä, jos se toteaa, että kyseistä hyväksyntää ei olisi pitänyt myöntää tai jos kyseiseen materiaaliin sovelletaan yhdenmukaistettua standardia.

Ilmoitetun laitoksen on välittömästi ilmoitettava materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän peruuttamisesta valvontaviranomaiselle, muille Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille, ilmoitetuille laitoksille ja Euroopan komissiolle.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

5 luku

Yksinkertaisten painesäiliöiden vaatimustenmukaisuuden arviointi

26 §

5 luvun soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan vain yksinkertaisiin painesäiliöihin.

27 §

Yksinkertaisten painesäiliöiden vaatimustenmukaisuuden arviointi ennen valmistuksen aloittamista

Yksinkertaiselle painesäiliölle, jonka suurimman sallitun käyttöpaineen ja tilavuuden lukuarvojen tulo on yli 50 baarilitraa, on ennen valmistuksen aloittamista tehtävä EU-tyyppitarkastus.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yksinkertaiset painesäiliöt direktiivissä säädetyistä EU-tyyppitarkastuksesta.

28 §

Yksinkertaisten painesäiliöiden vaatimustenmukaisuuden arviointi ennen markkinoille saattamista

Ennen yksinkertaisen painesäiliön markkinoille saattamista sen vaatimustenmukaisuus on osoitettava sisäiseen tuotannonvalvontaan perustuvalla tyyppimukaisuudella ja valvotulla säiliön testauksella.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yksinkertaiset painesäiliöt direktiivissä säädetyistä sisäiseen tuotannonvalvontaan perustuvasta tyyppimukaisuudesta ja valvotusta säiliön testauksesta.

6 luku

Maahantuojan, jakelijan ja valtuutetun edustajan velvollisuudet

29 §

6 luvun soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan vain painelaitedirektiivissä tarkoitettuihin painelaitteisiin ja yksinkertaisiin painesäiliöihin.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

30 §

Maahantuojaan velvollisuudet

Maahantuoja saa saattaa markkinoille ainoastaan olennaiset turvallisuusvaatimukset täyttäviä painelaitteita.

Maahantuojaan on ennen painelaitteen markkinoille saattamista varmistettava, että:

- 1) valmistaja on suorittanut 16 §:ssä tarkoitetun vaatimustenmukaisuuden arvioinnin;
- 2) valmistaja on laatinut tekniset asiakirjat;
- 3) painelaitteeseen on kiinnitetty CE-merkintä;
- 4) painelaitteen mukana on EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus;
- 5) painelaitteeseen on kiinnitetty 18 §:n 2 momentissa tarkoitetut laitteen tunnistetiedot ja 3 momentissa tarkoitetut valmistajan tiedot;
- 6) painelaitteeseen liitetään ohjeet ja turvallisuustiedot suomen tai ruotsin kielellä.

Jos painelaitteesta aiheutuu vaaraa, maahantuojaan on ilmoitettava siitä valmistajalle ja valvontaviranomaiselle.

Maahantuojaan on varmistettava, ettei painelaitteen vaatimustenmukaisuus vaarannu sen vastuulla olevan varastoinnin ja kuljetuksen aikana.

Maahantuojaan on ilmoitettava nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai rekisteröity tavaramerkkinsä ja postiosoitteensa, josta maahantuojaan tavoittaa. Tiedot on oltava painelaitteessa tai, jos se ei ole mahdollista, painelaitteen pakkauksessa tai tuotteen mukana seuraavassa asiakirjassa.

Maahantuojaan on, kymmenen vuoden ajan siitä, kun painelaite on saatettu markkinoille, pidettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennös valvontaviranomaisen saatavilla ja varmistettava, että tekniset asiakirjat ovat viranomaisten saatavilla.

31 §

Jakelijan velvollisuudet

Jakelijan on ennen painelaitteen asettamista saataville markkinoilla tarkistettava, että:

- 1) painelaitteen mukana on EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat;
- 2) painelaitteeseen on kiinnitetty 18 §:n 2 momentissa tarkoitetut laitteen tunnistetiedot ja 3 momentissa tarkoitetut valmistajan tiedot;
- 3) painelaitteen mukana ovat ohjeet ja turvallisuustiedot suomen tai ruotsin kielellä.

Jakelijan on huolehdittava, ettei painelaitteen vaatimustenmukaisuus vaarannu sen vastuulla olevan varastoinnin ja kuljetuksen aikana.

Jos jakelijalla on syytä epäillä, että painelaite ei ole olennaisten turvallisuusvaatimusten mukainen, jakelija saa asettaa painelaitteen saataville markkinoilla vasta, kun painelaite on tämän lain vaatimusten mukainen. Jos tuotteesta aiheutuu vaaraa, jakelijan on ilmoitettava siitä valmistajalle tai maahantuojalle ja valvontaviranomaiselle.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

32 §

Valmistajan velvollisuuksien soveltaminen maahantuojaan ja jakelijaan

Maahantuojalla ja jakelijalla on samat velvollisuudet kuin valmistajalla, jos ne saattavat painelaitteen markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään tai muuttavat jo markkinoille saatettua painelaitetta tavalla, joka voi vaikuttaa siihen, täyttääkö laite tässä laissa säädetty vaatimukset.

33 §

Valtuutettu edustaja

Valtuutetun edustajan tehtäväksi ei saa antaa 16 §:n 1 momentissa eikä 3 momentin 1 kohdassa säädettyjä valmistajan velvollisuuksia.

Valtuutetun edustajan on voitava suorittaa ainakin 16 §:n 3 momentin 3 kohdassa säädetty valmistajan tehtävät.

Valtuutetun edustajan on pyynnöstä luovutettava valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä sekä muutoinkin tehtävä valvontaviranomaisen kanssa yhteistyötä, jolla pyritään poistamaan valtuutetun edustajan toimeksiannon piiriin kuuluvien painelaitteiden aiheuttamat riskit.

34 §

Maahantuojan ja jakelijan velvollisuudet vaatimustenvastaisuustilanteissa

Maahantuojan velvollisuuksiin vaatimustenvastaisuustilanteissa sovelletaan, mitä 20 §:ssä säädetään valmistajan velvollisuuksista.

Jakelijan velvollisuuksiin vaatimustenvastaisuustilanteissa sovelletaan, mitä 20 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään valmistajan velvollisuuksista.

35 §

Tietojen luovuttaminen ja velvollisuus tehdä yhteistyötä

Valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on pyynnöstä luovutettava valvontavalvontaviranomaiselle tämän lain noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä sekä muutoinkin tehtävä valvontaviranomaisen kanssa yhteistyötä painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

Talouden toimijan on pyynnöstä esitettävä markkinavalvontaviranomaisille tiedot:

- 1) toimijoista, jotka ovat toimittaneet sille painelaitteen;
- 2) toimijoista, joille se on toimittanut painelaitteen.

Talouden toimijan on voitava esittää 2 momentissa tarkoitetut tiedot kymmenen vuoden ajan siitä, kun sille on toimitettu painelaite tai se on toimittanut painelaitteen edelleen.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

7 luku

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset

36 §

Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen hyväksyminen ja valvonta

Työ- ja elinkeinoministeriö hyväksyy hakemuksesta pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen varmistuttuaan, että laitoksen hyväksymiselle asetetut vaatimukset täyttyvät ja ilmoittaa laitoksen Euroopan unionin komissiolle ja muille jäsenvaltiolle.

Hakemuksesta 1 momentissa tarkoitetuksi laitokseksi, laitoksen hyväksymisestä ja hyväksymisen peruuttamisesta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 4 ja 6 §:ssä.

Työ- ja elinkeinoministeriö valvoo hyväksymiään pätevöintilaitoksia ja käyttäjien tarkastuslaitoksia.

37 §

Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen yleiset vaatimukset

Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen yleisiin vaatimuksiin, toimintaa koskeviin vaatimuksiin, puolueettomuuteen, arviointihenkilöstöä koskeviin vaatimuksiin, vastuuvakuutukseen, vaatimustenmukaisuusolettamaan ja tehtävien teettämiseen alihankintana ja tytäryhtiöllä sovelletaan, mitä eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 7—13 §:ssä säädetään ilmoitettujen laitosten vaatimuksista.

Käyttäjien tarkastuslaitoksen yleisiin vaatimuksiin ei kuitenkaan sovelleta 1 momentissa mainitun lain 7 §:n 2 kohtaa.

38 §

Käyttäjien tarkastuslaitosta koskevat erityiset vaatimukset

Käyttäjien tarkastuslaitoksen on oltava osa painelaitteen omistajan ja haltijan organisaatiota. Käyttäjien tarkastuslaitoksella on kuitenkin oltava sellainen rakenne, että se voidaan tunnistaa.

Käyttäjien tarkastuslaitoksen on käytettävä sen organisaation raportointimenetelmiä, jonka osa laitos on. Raportointimenetelmien on osoitettava ja taattava käyttäjien tarkastuslaitoksen puolueettomuus.

Käyttäjien tarkastuslaitokselta ei edellytetä eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 11 §:ssä tarkoitettua vastuuvakuutusta, jos vastuu siitä kuuluu organisaatiolle, jonka osa laitos on.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

39 §

Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen yleiset velvollisuudet ja velvollisuus antaa tietoja

Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen sekä niiden tytäryhtiöiden ja alihankkijoiden yleisiin velvollisuuksiin sovelletaan, mitä eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 14 §:ssä säädetään ilmoitettujen laitosten ja niiden tytäryhtiöiden ja alihankkijoiden yleisistä velvollisuuksista.

Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen velvollisuuteen antaa tietoja viranomaisille ja muille vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksille sovelletaan, mitä 1 momentissa mainitun lain 15 §:ssä säädetään ilmoitettujen laitosten velvollisuudesta antaa tietoja viranomaisille ja vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksille.

40 §

Todistukset vaatimustenmukaisuudesta

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on annettava valmistajalle painelaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittava todistus, jos painelaite täyttää tämän lain vaatimukset ja siihen sovellettava vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely edellyttää todistuksen antamista.

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on säilytettävä jäljennökset 1 momentissa tarkoitetuista todistuksista ja niiden lisäyksistä sekä teknisistä asiakirjoista, valmistajan toimittamat asiakirjat mukaan luettuina, kyseisen todistuksen voimassaolon päättymiseen saakka.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä säädetyistä vaatimustenmukaisuuden osoittavista todistuksista, todistusten antamisen edellytyksistä ja todistusten sisällöstä.

41 §

Todistuksen antamatta jättäminen tai sen peruuttaminen

Jos vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos havaitsee, että painelaite ei täytä sitä koskevia olennaisia turvallisuusvaatimuksia, sen on vaadittava valmistajaa korjaamaan puute eikä se saa antaa valmistajalle todistusta vaatimustenmukaisuudesta.

Jos vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos katsoo vaatimustenmukaisuuden osoittavan todistuksen antamisen jälkeen, ettei painelaite enää ole olennaisten turvallisuusvaatimusten mukainen, sen on vaadittava valmistajaa korjaamaan puute ja tarvittaessa peruutettava todistuksen voimassaolo väliaikaisesti tai pysyvästi.

Jos puutetta ei korjata tai toimenpiteillä ei ole vaadittua vaikutusta, vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on tarpeen mukaan peruutettava todistuksen voimassaolo väliaikaisesti tai pysyvästi tai myönnettävä se rajoitettuna.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

42 §

Pätevöintilaitoksen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevat rajoitukset

Pätevöintilaitos saa suorittaa vain painelaitteen pysyviä liitoksia ja rikkomatonta aineenkoetusta tekevien henkilöiden sekä liitosmenetelmien pätevöintiä ja hyväksymistä.

43 §

Käyttäjien tarkastuslaitoksen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevat rajoitukset

Käyttäjien tarkastuslaitos saa suorittaa vaatimustenmukaisuuden arviointia vain sille organisaatiolle, jonka osa se on.

Käyttäjien tarkastuslaitoksen olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisiksi arvioimia painelaitteita saa käyttää ainoastaan organisaatiossa, johon laitos kuuluu.

Organisaation on noudatettava painelaitteiden suunnittelun, valmistuksen, tarkastusten, huollon ja käytön teknisiä eritelmiä koskevia yhteisiä turvallisuusperiaatteita.

Painelaitteissa, joiden vaatimustenmukaisuuden on arvioinut käyttäjien tarkastuslaitos, ei saa olla CE-merkintää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä säädetystä käyttäjien tarkastuslaitosten noudattamasta vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelystä.

8 luku

Tarkastuslaitokset

44 §

Tarkastuslaitoksen hyväksyminen

Valvontaviranomainen hyväksyy tarkastuslaitoksen suorittamaan tässä laissa tarkastuslaitokselle säädettyjä tehtäviä.

Hyväksyminen on voimassa määräajan. Tarkastuslaitokselle voidaan asettaa sen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja muita ehtoja.

Tarkastuslaitoksen hyväksymistä koskevaan hakemukseen on liitettävä 45 ja 46 §:ssä säädettyjen vaatimusten täyttymistä osoittavat asiakirjat. Asiakirjoihin tulee liittää Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön antama todistus tai lausunto vaatimusten täyttymisestä.

45 §

Tarkastuslaitokseen sovellettavat yleiset vaatimukset

Tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytyksenä on, että:

- 1) laitos on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

2) laitos ja sen henkilökunta suorittavat arviointi- ja tarkastustoimet ammattitaitoisesti sekä teknisesti pätevästi;

3) laitos ja sen henkilökunta eivät saa olla sellaisen painostuksen taikka taloudellisen tai muun vaikutuksen alaisia, joka voisi vaikuttaa heidän arviointiinsa tai tarkastuksen tuloksiin, erityisesti niiden henkilöiden tai henkilöryhmien taholta, joille on etua tarkastuksen tuloksesta;

4) laitoksen tarkastushenkilöstön on oltava puolueetonta eikä henkilöstön palkkaus saa olla riippuvainen suoritettujen tarkastusten määrästä eikä niiden tuloksista;

5) laitoksen käytettävissä on oltava tarvittava henkilöstö ja tarvittavat välineet, jotta se voi asianmukaisesti hoitaa ne tekniset ja hallinnolliset tehtävät, jotka liittyvät tarkastukseen ja valvontaan, sekä mahdollisuus käyttää erikoistarkastuksiin tarvittavia laitteita;

6) laitoksella on tarkastuslaitostehtäviin liittyvien asiakirjojen luotettava ja tarkoituksenmukainen ylläpito- ja tallennusjärjestelmä;

7) laitoksella on toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi.

46 §

Tarkastuslaitoksen arviointihenkilöstöä koskevat vaatimukset

Tarkastuslaitoksen arviointihenkilöstöllä on oltava:

- 1) hyvä tekninen tietämys sekä ammatillinen osaaminen ja koulutus;
- 2) riittävät tiedot tehtäviä tarkastuksia koskevista vaatimuksista ja riittävä kokemus tällaisten tarkastusten suorittamisesta;
- 3) kyky laatia todistuksia, pöytäkirjoja ja selostuksia, joilla todennetaan tarkastuksen tulokset.

47 §

Hyväksyttyä laitosta koskevat erityiset vaatimukset

Hyväksytty laitos, sen johtaja ja henkilökunta eivät saa olla laitoksen tarkastamien painelaitteiden suunnittelijoita, valmistajia, toimittajia, asentajia tai käyttäjiä eivätkä näiden edustajia.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tahot eivät saa suoraan tai edustajina osallistua painelaitteiden suunnitteluun, valmistamiseen, markkinoille saattamiseen eivätkä kunnossapitoon. Painelaitteen valmistaja ja hyväksytty laitos saavat kuitenkin vaihtaa teknisiä tietoja.

48 §

Omatarkastuslaitosta koskevat erityiset vaatimukset

Omatarkastuslaitoksen erityisiin vaatimuksiin sovelletaan, mitä 38 §:ssä säädetään käyttäjien tarkastuslaitosta koskevista erityisistä vaatimuksista.

Omatarkastuslaitos ei saa olla vastuussa tarkastamiensa painelaitteiden suunnittelusta, valmistuksesta, toimituksista, asennuksesta, käytöstä eikä huollosta, eikä se saa olla osallisena sellaisessa toiminnassa, joka vaikuttaisi sen arviointien puolueettomuuteen tai tarkastustoimien luotettavuuteen.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

49 §

Tarkastuslaitoksen yleiset velvollisuudet

Hyväksytyn laitoksen ja omatarkastuslaitoksen henkilökunta toimii tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan rikosoikeudellisella virkavastuulla. Vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tarkastuslaitos voi käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- tai arviointipalveluja. Tällöin tarkastuslaitoksen on huolehdittava, että ulkopuolinen palvelun suorittaja täyttää 45—48 §:ssä tarkastuslaitokselle säädetyt vaatimukset. Laitos vastaa alihankkijan tekemästä työstä.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava valvontaviranomaiselle kaikista toimintansa sellaisista muutoksista, joilla on vaikutusta hyväksymisen edellytyksiin.

Tarkastuslaitoksen on annettava valvontaviranomaiselle tiedot havaitsemistaan yleistä painelaiteturvallisuutta vaarantavista asioista.

Tarkastuslaitoksen on annettava valvontaviranomaiselle vuosittain kertomus toiminnastaan.

Tarkastuslaitoksen tässä laissa tarkoitettujen julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyvistä yleisistä velvollisuuksista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), hallintolaissa (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), kielilaissa (423/2003) ja henkilötietolaissa (523/1999).

50 §

Omatarkastuslaitoksen toimintaa koskevat rajoitukset

Omatarkastuslaitos saa tarkastaa vain sen organisaation painelaitteita, jonka osa se on.

Omatarkastuslaitoksen toimintaa koskevista rajoituksista on lisäksi voimassa, mitä 43 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään käyttäjien tarkastuslaitosta koskevista rajoituksista.

9 luku

Painelaitteiden tarkastaminen

51 §

Rekisteröintivelvollisuus

Omistajan **tai** haltijan on ilmoitettava painelaite rekisteröitäväksi 55 §:ssä säädetyn ensimmäisen määräaikaistarkastuksen yhteydessä, jos painelaite voi aiheuttaa merkittävää vaaraa.

Omistajan **tai** haltijan on tehtävä rekisteröintiä koskeva ilmoitus tarkastuslaitokselle. Ilmoituksesta on käytävä ilmi painelaitteen tekniset tiedot, sijainti sekä painelaitteen valmistaja, maahantuojat, omistaja ja käytön valvoja.

Rekisteröitävän painelaitteen omistajan tai haltijan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle painelaitteen omistajaa, haltijaa, sijaintia ja käytön valvojaa koskevien tietojen muutokset.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, mitkä ovat ne painelaitteen tekniset ominaisuudet, jotka **eivät aiheuta** 1 momentissa tarkoitettua merkittävää vaaraa.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

52 §

Velvollisuudet rekisteröintiä koskevan ilmoituksen yhteydessä

Tarkastuslaitoksen on tarkastettava rekisteröintiä koskeva ilmoitus ja täydennettävä se ensimmäisen määräaikaistarkastuksen ajankohtaa ja tarkastuksen tuloksia koskevilla tiedoilla ja seuraavan määräaikaistarkastuksen tarkastuslajia ja ajankohtaa koskevilla tiedoilla sekä toimitettava nämä tiedot valvontaviranomaiselle.

Tarkastuslaitoksen on toimitettava valvontaviranomaiselle vastaavat tiedot myös määräaikaistarkastusten siirroista ja muutostarkastuksista.

Jos määräaikaistarkastus on korvattu 63 tai 64 §:ssä säädettyillä toimenpiteillä, omistajan tai haltijan on toimitettava 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot valvontaviranomaiselle.

53 §

Velvollisuus huolehtia painelaitteen tarkastamisesta

Rekisteröitävän painelaitteen omistajan tai haltijan on huolehdittava, että painelaitteelle tehdään käyttöänoton yhteydessä ensimmäinen määräaikaistarkastus.

Rekisteröidyn painelaitteen omistajan tai haltijan on huolehdittava, että painelaitteelle tehdään 56—59 §:ssä tarkoitetut määräaikaistarkastukset tai ne korvataan 63 ja 64 §:ssä säädetyllä tavalla.

Painelaitteen omistajan tai haltijan on huolehdittava, että painelaitteelle tehdään tarvittaessa 61 tai 62 §:ssä säädetty muutostarkastus sen varmistamiseksi, että painelaite ei asianmukaisesti käytettynä vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta tai omaisuutta.

Edellä 2 momentissa säädettyä ei sovelleta käytöstä poistettuun painelaitteeseen, jonka käytöstä poistamisesta on ilmoitettu valvontaviranomaiselle.

54 §

Tarkastuslaitoksen velvollisuus suorittaa tarkastustoimintaa

Tarkastuslaitoksen on suoritettava painelaitteelle 55—62 §:ssä säädetyt tarkastukset. Tarkastuslaitos myös hyväksyy 63 ja 64 §:ssä säädetyt määräaikaistarkastukset korvaavat menettelyt.

Tarkastuslaitoksen on hyväksyttävä 55—59 §:ssä säädettyjen tarkastusten osaksi Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa suoritettut toimenpiteet, jos niistä esitetään hyväksyttävä selvitys.

55 §

Ensimmäinen määräaikaistarkastus

Painelaitteen ensimmäisessä määräaikaistarkastuksessa on:

- 1) rekisteröitävä painelaite 51 §:ssä tarkoitetulla tavalla;
- 2) vahvistettava painelaitteen käyttöarvot;
- 3) määrättävä seuraavan määräaikaistarkastuksen laji ja ajankohta;

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

4) merkittävä painelaitteeseen tai sen arvokilpeen painelaitteen rekisterinumero sekä seuraavan määräaikaistarkastuksen ajankohta kuukauden tarkkuudella.

Ensimmäisessä määräaikaistarkastuksessa on tarkastettava, että:

1) painelaitteen merkinnät ja käyttöohjeet on laadittu 18 §:ssä tarkoitettulla tavalla ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus on laadittu 16 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla;

2) painelaite on sijoitettu 6 §:ssä tarkoitettulla tavalla;

3) painelaitetta voidaan käyttää turvallisesti ja se voi toimia turvallisesti siinä järjestelmässä, johon se on liitetty;

4) käytön valvojalla on 72 §:ssä tarkoitettu pätevyys ja asiantuntemus;

5) painelaitteessa on riittävät käyttöturvallisuuteen vaikuttavat laitteet ja laitejärjestelmät ja ne toimivat asianmukaisesti;

6) elektroninen tai ohjelmoitava, suojaus- ja lukitustoiminnot sisältävä automaatiojärjestelmä ja sen laitoskohtainen toteutus ovat asianmukaiset, ellei näiden seikkojen arviointi ole sisällynyt vaatimustenmukaisuuden arviointiin.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ensimmäisen määräaikaistarkastuksen sisällöstä ja siihen kuuluvista tarkastuksista kattilalaitosten ja ulos sijoitettavien painelaitteiden osalta.

56 §

Seuraavat määräaikaistarkastukset

Seuraavat määräaikaistarkastukset ovat joko käyttötarkastuksia, sisäpuolisia tarkastuksia tai määräaikaisia painekokeita.

Määräaikaistarkastuksessa tarkastuslaitoksen on määrättävä seuraavan määräaikaistarkastuksen laji ja ajankohta. Painelaitteeseen on merkittävä seuraavan määräaikaistarkastuksen ajankohta kuukauden tarkkuudella.

Tarkastuslaitoksen on lyhennettävä 57 §:n 3 momentissa, 58 §:n 3 momentissa ja 59 §:n 3 momentissa säädettyjä määräaikaistarkastusten aikavälejä, jos painelaitteen kunto sekä käyttöolosuhteet, hoito, valmistajan ohjeet tai tarkastustulokset sitä edellyttävät.

Tarkastuslaitos voi omistajan tai haltijan pyynnöstä pidentää 57 §:n 3 momentissa, 58 §:n 3 momentissa ja 59 §:n 3 momentissa säädettyjä tarkastusten aikavälejä, jos painelaitteen kunto sekä käyttöolosuhteet, hoito, valmistajan ohjeet tai tarkastustulokset sen sallivat.

Määräaikaistarkastuksen ajankohtaa voidaan siirtää enintään 13 kuukaudella eteenpäin, ellei jäljempänä laissa säädetä lyhyemmästä ajasta. Siirto ei vaikuta seuraavien määräaikaistarkastusten ajankohtiin.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin rekisteröitävän painelaitteen putkiston määräaikaistarkastuksesta.

57 §

Käyttötarkastus

Painelaitteen käyttötarkastuksessa on tarkastettava, että:

1) painelaitteessa on riittävät käyttöturvallisuuden varmistavat laitteet ja laitejärjestelmät ja että ne toimivat asianmukaisesti;

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

- 2) käytön valvojalla on 72 §:ssä tarkoitettu pätevyys ja asiantuntemus;
- 3) painelaitteen, sen varusteiden, eristeiden, sääsuojausten ja muiden ulkoisten rakenteiden kunto on asianmukainen;
- 4) painelaite voi toimia turvallisesti siinä järjestelmässä, johon se on liitetty; ja
- 5) kattilalaitoksen vaaran arviointi on tehty 65 §:ssä säädettyllä tavalla ja kattilalaitoksen käytön valvonnan vaatimukset täyttyvät 75 §:ssä säädettyllä tavalla.

Omistajan tai haltijan on esitettävä tarkastuslaitokselle käyttötarkastuksen yhteydessä selvitys edellisen käyttötarkastuksen jälkeen tehdyistä korjaustoista.

Käyttötarkastusten aikavälit saavat olla enintään:

- 1) kaksi vuotta:
 - a) höyry- ja kuumavesikattilalle;
 - b) autoklaaville;
 - c) paineella tyhjennettävälle kuljetussäiliölle, joka on paineellinen vain tyhjennettäessä;
 - d) lujitemuoviselle säiliölle;
 - e) kalkki- ja sementtituotteiden karkaisuun käytetylle painesäiliölle;
- 2) neljä vuotta muulle painelaitteelle.

Käyttötarkastusten aikaväliä saa pidentää enintään yhdellä vuodella.

58 §

Sisäpuolinen tarkastus

Painelaitteen sisäpuolisessa tarkastuksessa on tarkastettava, että painelaitteessa ja sen varusteissa ei ole vikoja eikä ominaisuuksia, jotka voivat vaarantaa painelaitteen turvallisen käytön.

Painelaitteeseen liittyvän putkiston tarkastukset voidaan korvata 63 §:ssä säädettyllä seurannalla. Seurannasta ei tarvitse ilmoittaa valvontaviranomaiselle.

Sisäpuolisten tarkastusten aikavälit saavat olla enintään:

- 1) kaksi vuotta:
 - a) lujitemuoviselle säiliölle;
 - b) kalkki- ja sementtituotteiden karkaisuun käytetylle painesäiliölle;
- 2) kahdeksan vuotta painesäiliölle, jonka sisältö ei syövytä eikä muutenkaan vaikuta haitallisesti painelaitteen seinämään;
- 3) neljä vuotta muulle painelaitteelle.

Sisäpuolisten tarkastusten aikaväli voidaan pidentää enintään kaksinkertaiseksi. (Uusi)

59 §

Määräaikainen painekoe

Painelaitteen painekokeessa on todettava, ovatko painelaitteen paineenalaiset seinämät tiiviit koepaineessa ja esiintyykö rakenteessa turvallisuutta vaarantavia muodonmuutoksia. Kokeen tekemisessä on otettava huomioon painelaitteen valmistajan mahdollinen ohje.

Painekoe on tehtävä noudattaen tarpeellista varovaisuutta.

Painekoe on tehtävä joka toisen sisäpuolisen tarkastuksen yhteydessä. Koetta ei tarvitse kuitenkaan tehdä painesäiliölle ja putkistolle, joiden sisäpuolisessa tarkastuksessa on voitu riittävästi varmistua rakenteen eheydestä ja lujuudesta.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

Kokeen tekemättä jättämisen perustelut on esitettävä tarkastuspöytäkirjassa ja mahdollisuus kokeen tekemättä jättämiseen on arvioitava uudestaan seuraavassa sisäpuolisessa tarkastuksessa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin painekokeessa noudatettavasta menettelystä.

Painekokeiden aikaväli voidaan pidentää enintään kaksinkertaiseksi. (Uusi)

60 §

Upotustarkastus

Maalla osittain tai kokonaan peitettävää rekisteröitävää painelaitetta ei saa peittää ennen kuin tarkastuslaitos on tehnyt painelaitteelle ja siihen liitettylle putkistolle upotustarkastuksen.

Upotustarkastuksessa on todettava, onko painelaite ja siihen liitetty putkisto riittävästi suojattu, vaarantaako maaperän epätasaisuus tai liikkeet painelaitteen turvallisuutta ja onko käytettävä maa-aines peittämiseen sopivaa.

61 §

Muutostarkastus

Muutostarkastus on tehtävä ennen uutta käyttöönottoa painelaitteelle:

- 1) joka on vahingoittunut;
- 2) jonka käyttöturvallisuuteen vaikuttavia laitteita tai laitejärjestelmiä on merkittävästi muutettu; tai

- 3) jonka käyttötarkoitusta tai sallittuja käyttöarvoja on tarkoitus muuttaa.

Muutostarkastus on tehtävä rekisteröidylle painelaitteelle:

- 1) joka on asennettu uuteen paikkaan;
- 2) joka on siirretty tai jota on muutettu siten, että hyväksyttyä sijoitussuunnitelmaa ei voida noudattaa; ~~tai~~
- 3) joka on ollut valvontaviranomaiselle ilmoitettuna poissa käytöstä yli vuoden ja otetaan uudelleen käyttöön; **tai**

- 4) joka on tarkoitus siirtää jatkuvasta käytönvalvonnasta jaksottaiseen käytön valvontaan.

Muutostarkastus tehdään noudattaen, mitä 55 §:ssä säädetään ensimmäisestä määräaikaistarkastuksesta, ja siinä tarkastetaan, että muutos on tehty asianmukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetun muutostarkastuksen sisällöstä. (Uusi)

62 §

Muutostarkastukset eräissä tilanteissa

Muutostarkastus on lisäksi tehtävä ennen painelaitteen käyttöönottoa:

- 1) painelaitteelle, joka on tuotu maahan Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta ja valmistettu ennen vaatimusta painelaitteen CE-merkinnästä;

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

2) painelaitteelle, jonka vaatimustenmukaisuuden käyttäjien tarkastuslaitos tai omatarkastuslaitos on arvioinut ja jota aiotaan käyttää muualla kuin laitoksessa, jonka toimintaa harjoittavaan organisaatioon käyttäjien tarkastuslaitos tai omatarkastuslaitos kuuluu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa muutostarkastuksessa on arvioitava painelaitetta koskevien asiakirjojen avulla ja painelaitetta tutkimalla, että painelaite vastaa kunnoltaan ja muulta turvallisuustasoltaan 5 §:ssä säädettyjä yleisiä turvallisuusvaatimuksia. Jos painelaitteeseen sovelletaan 14 §:ssä säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia, tarkastuksessa on arvioitava myös, vastaako painelaite näitä vaatimuksia. Muutostarkastuksessa noudatetaan, mitä 55 §:ssä säädetään ensimmäisestä määräaikaistarkastuksesta.

63 §

Määräaikaistarkastusten korvaaminen painelaitteen seurannalla

Määräaikaistarkastukset voidaan osittain tai kokonaan korvata rekisteröidyn painelaitteen omistajan tai haltijan suorittamalla painelaitteen seurannalla, jos painelaitteen turvallisuudesta voidaan seurannan avulla varmistua.

Omistajan tai haltijan tulee sopia painelaitteen seurannasta hyväksytyn laitoksen kanssa ja seurannasta on tehtävä kirjallinen suunnitelma.

Omistajan tai haltijan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle seurannasta ja seurannan piiriin kuuluvien painelaitteiden rekisterinumerot.

Määräaikaistarkastuksia on ryhdyttävä tekemään uudestaan, jos omistaja, haltija, hyväksytty laitos tai valvontaviranomainen katsoo, ettei painelaitteen seurannalla voida arvioida, täyttääkö painelaite 5 §:ssä säädetyt yleiset turvallisuusvaatimukset. Jos painelaitteeseen sovelletaan 14 §:ssä säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia, seurannassa on voitava arvioida, täyttääkö painelaite myös nämä vaatimukset.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, mitkä määräaikaistarkastukset tai niiden osat voidaan korvata painelaitteen seurannalla.

64 §

Määräaikaistarkastusten korvaaminen kunnonvalvontajärjestelmällä

Edellä 56 §:n 6 momentissa ja 57—59 §:ssä tarkoitettu määräaikaistarkastus voidaan korvata hyväksytyn laitoksen tarkastuskohdetta varten vahvistamalla kunnonvalvontajärjestelmällä, jos se vaikutukseltaan vastaa määräaikaistarkastusta.

Kunnonvalvontajärjestelmä on laadittava kirjallisesti. Siinä on määriteltävä valvontajärjestelmään osallistuvien henkilöiden tehtävät ja pätevyysvaatimukset sekä valvonnan edellyttämien mittalaitteiden kunnossapito.

Määräaikaistarkastukset korvaavien toimenpiteiden määrissä, sisällöissä ja ajankohdissa on otettava huomioon tarkastuskohteen riskeistä, käytöstä ja tarkastuksista saadut tiedot.

Painelaitteen omistajan tai haltijan on ilmoitettava kunnonvalvontajärjestelmään kuuluvat rekisteröidyt painelaitteet ja niitä koskeva tarkastus- ja seurantaohjelma valvontaviranomaiselle, joka voi asettaa ehtoja järjestelmän tai ohjelman toteutukselle.

Painelaitteen omistajan tai haltijan on jatkuvasti kehitettävä kunnonvalvontajärjestelmää painelaitteen käytöstä ja tarkastuksesta saatujen tietojen avulla.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

Määräaikaistarkastuksia on ryhdyttävä tekemään uudestaan, jos omistaja, haltija, hyväksytty laitos tai valvontaviranomainen katsoo, ettei vahvistetulla kunnonvalvontajärjestelmällä voida arvioida, täyttääkö painelaite 5 §:ssä säädettyt yleiset turvallisuusvaatimukset. Jos painelaitteeseen sovelletaan 14 §:ssä säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia, kunnonvalvontajärjestelmällä on voitava arvioida, täyttääkö painelaite myös nämä vaatimukset.

65 §

Kattilalaitoksen vaaran arviointi ja vaaratilanteisiin varautuminen

Käyttöä jatkavan jälkeisen turvallisuuden varmistamiseksi omistajan ja haltijan on tehtävä vaaran arviointi kattilalaitoksessa:

- 1) jossa on painelaiterekisteriin rekisteröitävä höyrykattila, jonka teho on yli 6 megawattia;
- 2) jossa on painelaiterekisteriin rekisteröitävä kuumavesikattila, jonka teho on yli 15 megawattia; tai
- 3) joka sijoitetaan maan alle.

Kattilalaitoksen vaaran arvioinnista on käytävä ilmi:

- 1) kattilalaitoksen käyttöön liittyvät vaaratilanteet ja olosuhteet, joissa onnettomuus on mahdollinen;
- 2) kattilalaitoksen käyttötekniikasta aiheutuvat vaaratilanteet; ja
- 3) kuvaus tyypillisistä ja suurimmista mahdollisista vaaratilanteista sekä niihin johtavista käytövirheistä, virhetoiminnoista, laitteiden vikaantumisista ja vaurioista ja muista syistä.

Vaaran arvioinnissa tunnistettuihin vaaratilanteisiin on varauduttava ja selvitettävä niistä vaaran arvioinnissa 2 momentissa säädetyn lisäksi vähintään:

- 1) miten vaaratilanteiden ehkäisemiseen on varauduttu kattilalaitoksen normaalikäytön ja korjaus- ja huoltotöiden sekä erilaisten häiriötilanteiden yhteydessä;
- 2) millaisiin toimenpiteisiin tehtyjen selvitysten johdosta on ryhdytty; ja
- 3) millaisia suojausjärjestelmiä tunnistettujen vaarojen estämiseksi tai niiden seuraamusten pienentämiseksi on tarkoitettu käyttää, mitä järjestelmien toiminnoilta ja luotettavuudelta vaaditaan ja miten näiden vaatimusten täytyminen on varmistettu.

Tarkastuslaitoksen on tarkastettava vaaran arviointi.

66 §

Tarkastuspöytäkirja

Tarkastuslaitoksen on annettava tarkastusta pyytäneelle tarkastuspöytäkirja 55—62 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen tekemisestä. Tarkastuspöytäkirjaan on liitettävä 54 §:n 2 momentissa tarkoitettu selvitys, jos tarkastusten osaksi on hyväksytty Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa suoritettuja toimenpiteitä.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

67 §

Välitön vaara

Jos tarkastuslaitos havaitsee tarkastuksen yhteydessä, että painelaitteen käyttö aiheuttaa välitömän vaaran, tarkastuslaitoksen on kehoitettava käytön valvojaa taikka omistajan tai haltijan edustajaa ryhtymään heti toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava asiasta kirjallisesti painelaitteen omistajalle tai haltijalle ja lähetettävä ilmoituksesta jäljennös valvontaviranomaiselle ja käytön valvojalle.

Painelaitteen omistajan tai haltijan on pyydettävä 1 momentissa tarkoitettua vaaran korjaamiseksi suoritettujen toimenpiteiden jälkeen tarkastuslaitosta tekemään painelaitteelle 61 §:ssä tarkoitettu muutostarkastus.

68 §

Viat ja puutteet

Jos tarkastuksessa todetaan, että painelaitteessa on vikoja tai puutteita, jotka vähentävät painelaitteen käytön turvallisuutta, tarkastuslaitoksen on ilmoitettava käytön valvojalle taikka omistajan tai haltijan edustajalle, ettei painelaitteen käyttö ole turvallista.

Painelaitteen omistajan tai haltijan on pyydettävä vian ja puutteen korjaamiseksi suoritettujen toimenpiteiden jälkeen tarkastuslaitosta tekemään painelaitteelle 61 §:ssä tarkoitettu muutostarkastus.

Jos tarkastuslaitos pitää painelaitteen puutteita vakavina, mutta ne eivät edellytä 1 momentissa tai 67 §:n 1 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä, tarkastuspöytäkirjaan on kirjattava puutteet ja sovittava puutteiden poistamisen tai painelaitteen käytön lopettamisen määräajasta. Tarkastuslaitoksen on valvottava, että sovitut toimet toteutetaan.

Valvontaviranomainen voi määrätä ylimääräisiä tarkastuksia painelaitteille, joiden turvallisuuden varmistamiseen on erityistä syytä.

69 §

Painelaitekirja

Rekisteröitävän painelaitteen omistajan tai haltijan on koottava painelaitteen keskeiset asiakirjat painelaitekirjaksi.

Omistajan tai haltijan on säilytettävä rekisteröidyn painelaitteen painelaitekirja, kunnes painelaite ilmoitetaan valvontaviranomaiselle rekisteristä poistetuksi. Painelaitteen luovutuksen yhteydessä painelaitekirja on luovutettava uudelle omistajalle tai haltijalle.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

10 luku

Painelaitteen käyttö ja käytön valvonta

70 §

Omistajan ja haltijan velvollisuudet huolehtia rekisteröitävän painelaitteen turvallisesta käytöstä

Painelaitteen omistajan tai haltijan on nimettävä rekisteröitävän painelaitteen asianmukaista käyttöä valvomaan käytön valvoja, jolla on tehtävään 72 §:ssä säädetty pätevyys.

Painelaitteen omistajan tai haltijan on huolehdittava, että:

- 1) käytön valvoja saa tietoonsa kaikki painelaitteen käyttöön ja kuntoon liittyvät seikat;
- 2) käytön valvojalle annetaan mahdollisuus hoitaa ja käyttää painelaitetta niin, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisille tai omaisuudelle;
- 3) painelaitteelle nimetään yksi tai useampi käytön varavalvoja, joka toimii käytön valvojana, kun varsinainen käytön valvoja on estynyt hoitamasta tehtäviään;
- 4) **painelaitteen käyttäjänä toimiva** henkilökunta **on ammattitaitoista ja tehtäviinsä perehdytettävä;**
- 5) painelaitteen omistajan tai haltijan vaihdoksen yhteydessä valvontaviranomaiselle ilmoitetaan uuden omistajan tai haltijan yhteystiedot.

71 §

Käytön valvojan tehtävät

Käytön valvojan tehtävänä on:

- 1) valvoa painelaitteen käyttöä ja kuntoa sekä huolehtia käyttökirjanpidosta;
- 2) pitää painelaitteen omistaja tai haltija tietoisena olennaisista painelaitteen käyttöön ja kuntoon liittyvistä seikoista;
- 3) varmistua siitä, että painelaitetta käyttävä henkilökunta tuntee painelaitteen toiminnan, käyttöohjeet, turvallisuussäännökset ja varmistus- ja hälytyslaitteiden toiminnan, käytön ja ko-keilut.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä käytön valvojan tehtävien sisäl- löstä.

72 §

Käytön valvojan pätevyys

Käytön valvojalla on oltava painelaitteen rakennetta, käyttöä ja kunnossapitoa koskeva riittä- vä asiantuntemus.

Kattilalaitoksessa, jossa on yksi tai useampi painelaiterekisteriin rekisteröitävä höyry- tai kuu- mavesikattila ja niiden yhteenlaskettu teho on suurempi kuin yksi megawatti tai niistä yhdenkin suurin sallittu käyttöpaine yli kymmenen baaria, käytön valvojalla tulee olla seuraava pätevyys:

- 1) ylikonemestarinkirja, jos teholuku on yli 5 000 baarimegawattia;

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

- 2) konemestarikirja, jos teholuku on enintään 5 000 baarimegawattia;
- 3) alikonemestarikirja, jos suurin sallittu käyttöpaine on enintään 40 baaria ja teholuku on enintään 500 baarimegawattia;
- 4) A-koneenhoitajankirja, jos suurin sallittu käyttöpaine on enintään 25 baaria ja teholuku on enintään 100 baarimegawattia;
- 5) B-koneenhoitajankirja, jos suurin sallittu käyttöpaine on enintään 16 baaria ja teholuku on enintään 40 baarimegawattia.

Jos kattilalaitoksessa on yksinomaan kuumavesikattiloita, voidaan käytön valvojaksi nimetä henkilö, jolla on luokkaa alempi pätevyys kuin 2 momentissa säädetään.

Jos kattilalaitoksessa on sekä höyry- että kuumavesikattiloita, määräytyvät pätevyysvaatimukset 2 ja 3 momentin perusteella korkeampaa pätevyyttä edellyttävän vaihtoehdon mukaan laske-malla teholut ja suurimmat sallitut käyttöpaineet erikseen höyrykattiloiden ja kuumavesikatti-loiden ryhmille.

Kattilalaitoksen käytön valvojaksi voidaan nimetä myös henkilö, jolla on seuraava koulutus ja kokemus:

- 1) tekniikan koulutusalan korkeakoulututkinto, tekniikan ylempi ammattikorkeakoulututkinto tai tekniikan alempi ammattikorkeakoulututkinto;
- 2) arvosana höyry- ja kuumavesikattiloiden suunnittelua, rakentamista ja hoitoa koskevissa op-piaineissa; ja
- 3) vähintään kahden vuoden kokemus vastaavan pätevyysluokan kattilalaitoksen käyttö- ja kunnossapitotehtävissä.

Jos 5 momentissa tarkoitetut pätevyysvaatimukset muuten täyttävä henkilö on toiminut vähin-tään vuoden ajan höyry- tai kuumavesikattiloiden suunnittelu- ja valmistustehtävissä tai tarkas-tustehtävissä, riittää vuoden kokemus 5 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tehtävissä.

Käytön varavalvojaksi kattilalaitokseen voidaan nimetä henkilö, jolla on luokkaa alempi päte-vyys kuin 2—4 momentissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kunkin 2 momentin 1—5 kohdassa tarkoi-tetun pätevyyskirjan myöntämisen edellytyksenä olevista koulutuksen oppisisällöistä, työkoke-musvaatimuksista ja muista teknisen pätevyyden osoittavista kelpoisuusvaatimuksista.

73 §

Pätevyyskirjojen myöntäminen

Hyväksytty laitos arvioi pätevyyskirjaa hakevan henkilön kelpoisuuden ja myöntää pätevyys-kirjan.

Pätevyyskirjaa koskevaan hakemukseen on liitettävä selvitys hakijan opinnoista ja työkoke-muksesta sekä jäljennös aikaisemmin myönnetystä pätevyyskirjasta.

Hyväksytyn laitoksen on annettava pätevyyskirja henkilölle, joka täyttää 72 §:ssä säädetty vaa-timukset.

Hyväksytty laitos pitää myöntämistään pätevyyskirjoista luetteloa.

Hyväksytyn laitoksen on pyynnöstä annettava todistus Suomessa harjoitetusta painelaitealan ammattitoiminnasta.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

74 §

Ulkomailla hankittu koulutus ja työkokemus

Hyväksytyn laitoksen tulee pätevyyskirjaa hakevan pätevyyttä arvioidessaan ottaa huomioon ulkomailla saatu koulutus ja ulkomailla hankittu painelaittealan työkokemus. Päätöksenteon tueksi tarvittavan lausunnon pyytämisestä yliopistolta, korkeakoululta tai muulta oppilaitokselta säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) 4 §:n 2 momentissa.

Hyväksytty laitos voi arvioida henkilön kelpoisuuden myös ulkomaisen pätevyydistuksen tai vastaavan asiakirjan avulla.

Hyväksytylle laitokselle asetetuista vaatimuksista sen myöntäessä pätevyydistuksia säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa. Jos pätevyydistusta haetaan ammattikokemuksen perusteella, pätevyydenarviointilaitos myöntää pätevyydistuksen painelaittealan töissä hankitun työkokemuksen mukaisessa laajuudessa.

75 §

Kattilalaitoksen käytön valvonta

Kattilalaitoksen painelaiterekisteriin rekisteröityjä höyry- ja kuumavesikattiloita on valvottava käytön aikana joko jatkuvasti tai jaksottaisesti.

Jatkuvassa käytön valvonnassa **painelaitteen käyttäjän on seurattava** jatkuvasti kattilalaitoksen turvallisuuden kannalta olennaisia käyttötietoja laitoksessa tai laitoksen ulkopuolella sijaitsevalta ohjauspaikalla.

Jaksottaisessa käytön valvonnassa **painelaitteen käyttäjän** ei tarvitse olla jatkuvasti kattilalaitoksessa tai ohjauspaikalla, **mutta käyttäjän on tehtävä laitokseen säännöllisesti valvontakäyntiä**. Painelaitteen käyttäjän on kuitenkin saatava viivytyksettä tieto hälytyksestä ryhtyäkseen tarvittaviin toimenpiteisiin.

Jaksottaisen käytön valvonnan edellytyksenä on, että kattilalaitoksen vaaran arvioinnissa on huomioitu jaksottaista käytön valvontaa koskevat vaatimukset.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään:

1) kattilalaitoksen ohjauspaikan vaatimuksista jatkuvassa ja jaksottaisessa käytön valvonnassa;

2) jatkuvassa käytön valvonnassa edellytettävistä kattilalaitoksen miehitysvaatimuksista;

3) jaksottaisen käytönvalvonnan edellytyksenä olevista kattilan vaatimuksista, valvontakäyntien aikaväleistä ja painelaitteen käyttäjän muista läsnäolovaatimuksista kattilalaitoksessa tai ohjauspaikalla.

76 §

Painelaitteen asennus-, korjaus- ja muutostyöt

Painelaitteen asennus-, korjaus- ja muutostöissä on noudatettava 5 §:ssä säädettyjä yleisiä turvallisuusvaatimuksia. Jos painelaitteeseen sovelletaan 14 §:ssä säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia, asennus-, korjaus- ja muutostöissä on noudatettava myös näitä vaatimuksia.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin paineenkestoon vaikuttavan rakenteen korjaus- ja muutostyössä noudatettavasta menettelystä.

11 luku

Painelaitteiden käytön aikainen viranomaisvalvonta

77 §

Painelaiterekisteri

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pitää yllä painelaiterekisteriä painelaitteiden turvallisen käytön valvontaa varten sekä sen varmistamiseksi, että rekisteröidyt painelaitteet tarkastetaan sääde-
tyin aikavälein ja painelaitteille on nimetty pätevyysvaatimukset täyttävä käytön valvoja.

Painelaiterekisteriin merkitään 1 momentissa tarkoitettua valvontaa varten:

- 1) painelaitteen rekisterinumero, valmistusnumero ja valmistusvuosi;
- 2) painelaitteen omistajan ja haltijan toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot;
- 3) painelaitteen valmistajan ja maahantuojan toiminimi;
- 4) käytön valvojan nimi, henkilötunnus ja pätevyyttä koskevat tiedot sekä käytön valvojan työnantajan toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus ja yhteystiedot;
- 5) painelaitteen sijoituspaikkaa koskevat tiedot;
- 6) painelaitteen tyyppiä ja varolaittejärjestelmää koskevat tiedot;
- 7) painelaitteen sallitut käyttöarvot, tilavuus, teho ja sisältöä koskevat tiedot;
- 8) painelaitteen tarkastusajankohta, tarkastuslaji, tarkastuksen tulos sekä seuraavalle tarkastukselle määrätty ajankohta ja tarkastuslaji;
- 9) tarkastusten olennaiset turvallisuushavainnot;
- 10) tiedot tarkastuksia korvaavista 63 ja 64 §:ssä tarkoitetuista menettelyistä;
- 11) tarkastuksen tehneen tarkastuslaitoksen tiedot.

Rekisteriin merkityt tiedot on poistettava viipymättä, kun ne eivät ole enää tarpeen valvontaa varten.

78 §

Oikeus päästä käytön aikaisen valvonnan kannalta keskeisiin paikkoihin

Valvontaviranomaisella on painelaitteen käytön aikaista valvontaa varten oikeus:

- 1) päästä painelaitteiden sekä niiden osien ja materiaalien valmistus-, varastointi-, myynti-, asennus-, korjaus-, käyttö- ja tarkastuspaikkoihin; ja
- 2) saada näytteitä ja koekappaleita painelaitteiden sekä niiden osien ja materiaalien omistajalta, haltijalta, valmistajalta, asennus- ja korjaustoimintaa harjoittavalta, maahantuojalta, myyjältä ja varastojalta sekä tarkastuslaitokselta.

Valvontaviranomaisella ei kuitenkaan ole oikeutta päästä pysyväisluonteisessa asumisessa käytettäviin tiloihin.

Valvontaviranomaisen tekemissä tarkastuksissa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

Valvontaviranomaisen on korvattava 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut näytteet ja koekappaleet käyvän hinnan mukaan, jollei havaita, että painelaite on tämän lain vastainen.

79 §

Valvontaviranomaisen oikeus saada tietoja

Valvontaviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tämän lain noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset painelaitetta koskevat tiedot talouden toimijoilta, painelaitteen haltijalta, käyttäjien tarkastuslaitokselta, pätevyysarviointilaitokselta, tarkastuslaitokselta, painelaitteen asennus- ja korjaustoimintaa harjoittavalta, myyjältä ja varastoijalta.

80 §

Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä saada esitutinnan tai valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja toiselta viranomaiselta.

Valvontaviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatissalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista:

- 1) syyttäjälle syyteharkintaa varten ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi;
- 2) pelastusviranomaiselle ja työsuojeluviranomaiselle, jos tiedon luovuttaminen on viranomaisen tehtävien suorittamisen kannalta välttämätöntä;
- 3) toimivaltaiselle toisen valtion viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle Euroopan unionin säädökseen tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvan velvoitteen täyttämiseksi.

81 §

Vaatimusten vastaista painelaitetta koskevat valvontaviranomaisen toimenpiteet

Jos valvonnassa todetaan, että painelaite ei täytä 5 §:ssä säädettyjä yleisiä turvallisuusvaatimuksia tai sen sijoitus ei täytä 6 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, valvontaviranomaisen on kehotettava omistajaa tai haltijaa korjaamaan puutteellisuudet ja laiminlyönnit määräajassa sekä vaadittava vaatimusten täyttämisen osoittamista.

Jos painelaitteeseen sovelletaan 14 §:ssä säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia ja valvonnassa todetaan, ettei painelaite täytä mainittuja vaatimuksia, valvontaviranomaisen on noudatettava 1 momentissa säädettyä menettelyä.

Jos valvonnassa todetaan, että painelaitteelle ei ole tehty 55—59 §:ssä tarkoitettua tarkastusta tai sille ei ole nimetty 70 §:n 1 momentissa tarkoitettua käytön valvojaa, valvontaviranomaisen on kehotettava omistajaa tai haltijaa suorittamaan mainitut toimenpiteet asettamansa määräajan kuluessa.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

Jos 1—3 momentissa tarkoitettua kehotusta ei noudateta annetun määräajan kuluessa, valvontaviranomaisella on oikeus väliaikaisesti kieltää vaatimusten vastaisen painelaitteen käyttö, myynti tai muu luovuttaminen.

Jos puutteet tai laiminlyönnit ovat vakavia tai olennaisia ja jos 1—3 momentin mukaan annetusta kehotuksesta ja 4 momentin mukaan annetusta kiellosta huolimatta puutteita tai laiminlyöntejä ei ole korjattu, valvontaviranomaisella on oikeus määrätä, että omistajan tai haltijan on muutettava painelaite paineenalaiseen käyttöön soveltumattomaksi. Jos mainittu toimenpide ei ole tarkoituksenmukainen, valvontaviranomaisen on määrättävä, miten vaatimustenvastaisen painelaitteen kanssa on muuten meneteltävä.

Painelaitteen omistaja, haltija, jakelija, tukkumyyjää ja vähittäismyyjää voidaan velvoittaa korvaamaan testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kulut, jos valvontaviranomainen käyttää jotakin 1—4 momentissa tarkoitettua oikeutta.

82 §

Tarkastuslaitosten valvonta

Valvontaviranomainen valvoo hyväksymiensä tarkastuslaitosten toimintaa sekä varmistaa määräajoin, että säädetyt vaatimukset täyttyvät.

Jos valvontaviranomainen toteaa, että tarkastuslaitos ei täytä 45—48 §:ssä säädettyjä vaatimuksia tai noudata hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja ja rajoituksia tai toimii muuten olennaisesti säännösten vastaisesti, valvontaviranomaisen on kehotettava tarkastuslaitosta korjaamaan puute asettamassaan määräajassa. Jos puutetta ei korjata määräajassa ja puute on vakava, valvontaviranomaisen on peruutettava tarkastuslaitoksen hyväksyntä.

Valvontaviranomaisen on valvottava, että organisaatio, johon omatarkastuslaitos kuuluu, noudattaa 43 §:n 3 momentissa säädettyjä yhteisiä turvallisuusperiaatteita. Jos valvonnassa todetaan, että yhteisten turvallisuusperiaatteiden noudattaminen on laiminlyöty, valvontaviranomaisen on ryhdyttävä tarkastuslaitoksen osalta 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Painelaitteen osalta valvontaviranomaisen on ryhdyttävä 81 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

83 §

Käytön valvojan nimeäminen uudelleen

Jos käytön valvoja ei tehtävänsä hoitaessaan noudata tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, valvontaviranomaisen on kehotettava käytön valvojaa korjaamaan puutteet asettamassaan määräajassa.

Jos laiminlyönnit ovat vakavia ja olennaisia, valvontaviranomainen voi määrätä, että painelaitteen omistajan tai haltijan on nimettävä uusi käytön valvoja. Ennen määräyksen antamista valvontaviranomaisen on varattava käytön valvojalle sekä omistajalle tai haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

84 §

Painelaitteen vaurioitumisesta aiheutuneen henkilö- ja omaisuusvahingon tutkiminen

Jos valvontaviranomainen arvioi onnettomuuden syyn selvittämisen tai onnettomuuksien ehkäisyn kannalta tarpeelliseksi, sen on tutkittava vahinkoon johtanut 10 §:n 2 momentissa tai 11 §:ssä tarkoitettu painelaitteen vaurioitumisesta tai paineen äkillisestä purkautumisesta aiheutunut henkilövahinko tai merkittävä omaisuusvahinko.

12 luku

Kuljetettavan painelaitteen käyttö

85 §

Kuljetettaviin painelaitteisiin sovellettavat säännökset

Tätä lukua sovelletaan kuljetettaviin painelaitteisiin. Niihin sovelletaan lisäksi, mitä 6 §:ssä säädetään painelaitteen sijoituksen turvallisuudesta.

Kuljetettavan painelaitteen tarkastuksista säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa. (Uusi)

86 §

Kuljetettavan painelaitteen kaltaisiin painelaitteisiin sovellettavat säännökset

Kuljetettavien painelaitteiden kaltaisten painelaitteiden täyttöön, tyhjennykseen ja muuhun käyttöön sovelletaan tämän luvun säännöksiä.

~~Kuljetettavan painelaitteen kaltaisen painelaitteen tarkastuksista säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa.~~

87 §

Täyttölaitos

Täyttölaitoksen omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että laitos sijoitetaan ja rakennetaan sekä työskentely laitoksessa järjestetään niin, ettei painelaitteen täyttö vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta tai omaisuutta.

Täyttölaitoksen rakenteiden ja varustelun tulee olla sellainen, että kuljetettavan painelaitteen täyttö ja siihen liittyvät toiminnot voivat tapahtua asianmukaisella tarkkuudella.

Täyttölaitoksen palveluksessa tulee olla pätevää henkilöstöä, jolla on riittävä asiantuntemus kuljetettavien painelaitteiden täytöstä ja rakenteesta.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

88 §

Täyttölaitoksen perustamissuunnitelma ja laitoksen käyttöönotto

Täyttölaitoksen omistajan tai haltijan on laadittava täyttölaitoksen perustamissuunnitelma ja pyydettävä tarkastuslaitosta tarkastamaan ennen rakennustöiden aloittamista, että perustamissuunnitelmassa on otettu huomioon 87 §:n 1 momentissa tarkoitetut vaatimukset.

Perustamissuunnitelmaa ei tarvitse laatia, jos täyttölaitoksella on kyseisen aineen täyttöä koskeva Turvallisuus- ja kemikaaliviraston myöntämä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 23 §:ssä tarkoitettu lupa tai siitä on tehty mainitun lain 24 §:ssä tarkoitettu ilmoitus. Perustamissuunnitelmaa ei myöskään tarvita juomien täyttölaitokselle.

Täyttölaitos saadaan ottaa käyttöön, kun tarkastuslaitos on todennut käyttöönottotarkastuksessa, että täyttölaitos on teknisesti käyttövalmis ja täyttää 87 §:n 1 momentissa säädetty vaatimukset.

Täyttölaitoksen omistajan tai haltijan on pyydettävä tarkastuslaitosta tarkastamaan vähintään kolmen vuoden välein, että täyttölaitos täyttää 87 §:n 1 momentissa säädetty vaatimukset ja noudattaa 91 §:ssä säädettyjä vaatimuksia. Lisäksi tarkastusta on pyydettävä, jos olosuhteet olennaisesti muuttuvat.

Käyttöönottotarkastuksen jälkeistä tarkastusta ei tarvita, jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tekee täyttölaitoksella kyseisen aineen täyttöön liittyen kemikaalilain (599/2013) tai räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (/) nojalla määräaikaista tarkastuksia

89 §

Kuljetettavan painelaitteen täyttö

Kuljetettava painelaite on täytettävä 87 §:ssä tarkoitettussa täyttölaitoksessa.

Edellä 1 momentista säädetystä poiketen:

1) tilavuudeltaan enintään 450 litraa oleva kuljetettava painelaite saadaan täyttää toisesta tilavuudeltaan enintään 450 litraa olevasta kuljetettavasta painelaitteesta;

2) **hengityslaitteen pullo, joka on tarkoitettu henkilön mukana kulkevaksi laitteeksi**, saadaan täyttää 90 §:ssä tarkoitettussa täyttöpaikassa.

Ennen täyttöä on varmistettava, että kuljetettava painelaite varusteineen on käyttökunnossa ja määräaika seuraavalle tarkastukselle ei ole umpeutunut.

Kuljetettavan painelaitteen saa täyttää ainoastaan aineella, jota varten se on hyväksytty ja merkitty. Mahdollisuus painelaitteen ylitäyttöön tulee olla luotettavasti estetty.

90 §

Täyttöpaikka

Edellä 89 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen kuljetettavien painelaitteiden täyttämiseen käytettävän laitteiston omistajan tai haltijan on pyydettävä tarkastuslaitosta arvioimaan täyttöpaikka ennen laitteiston käyttöönottoa. Käyttöönoton jälkeen täyttöpaikka on arvioitava vähintään kuuden vuoden välein.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

Tarkastuslaitoksen on arvioitava, voidaanko täyttöpaikan laitteistolla täyttää painelaitteet oikeaan täyttöpaineeseen ja turvallisesti sekä onko täyttäjillä tarvittava osaaminen täyttöpaikan laitteiston käyttämiseen ja painelaitteiden täyttämiseen.

91 §

Täyttöluettelo

Täyttölaitoksessa on pidettävä täytetyistä kuljetettavista painelaitteista luettelo, johon merkitään täyttöaine, täyttöpäivä, täyttäjän tunnus ja valmistusnumero tai omistajan tai haltijan käyttämä numero. Tilavuudeltaan yli 450 litraa olevista kuljetettavista painelaitteista merkitään lisäksi painelaitteen omistajan tai haltijan nimi sekä painelaitteen täyttöarvot ja punnitustulokset. Luettelo on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan täytöstä lukien.

Täyttöluettelo ei tarvitse pitää seuraavista kuljetettavista painelaitteista:

- 1) tilavuudeltaan enintään 150 litraa olevista kuljetettavista painelaitteista, jos täytösaineena on propaani, propeeni, butaani, buteeni tai näiden seos;
- 2) tilavuudeltaan enintään 450 litraa olevista, muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista kuljetettavista painelaitteista, jos painelaitteet varustetaan viimeisen täytön suorittaneen täyttölaitoksen osoittavalla kestäväällä merkinnällä;
- 3) ajoneuvon polttoainesäiliönä käytettävistä kuljetettavista painelaitteista.

92 §

Kuljetettavan painelaitteen tyhjennys

Palavaa, myrkyllistä tai syövyttävää kaasua sisältävän, tilavuudeltaan yli 450 litraa olevan kuljetettavan painelaitteen tyhjennyspaikan omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että tyhjennyspaikka sijoitetaan ja rakennetaan ja työskentely siellä järjestetään niin, ettei tyhjennys vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta tai omaisuutta.

Kuljetusvälineessä olevan kuljetettavan painelaitteen tyhjennyksessä varastosäiliöön tyhjennyspaikan omistajan tai haltijan on:

- 1) varmistettava, että tyhjennys tapahtuu valvotusti;
- 2) varmistettava ennen tyhjennyksen aloittamista, että kuljetusväline pysyy paikallaan;
- 3) toteutettava asianmukainen maadoitus, jos tyhjennetään palavaa kaasua;
- 4) eristettävä asianmukaisesti tyhjennyspaikka, jos tyhjennetään palavaa tai myrkyllistä kaasua.

Kuljetussäiliön saa tyhjentää paineella vain, jos säiliö tai tyhjennyslaitteisto on varustettu estämään säiliön suurimman sallitun käyttöpaineen ylittyminen.

93 §

Tarkastuslaitoksen toimivalta

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa **kuljetettavien painelaitteiden määrääkaistarkastuksiin** mainitun lain nojalla hyväksytty tarkastuslaitos saa tehdä **määräaikaistarkastuksia kuljetettavien painelaitteiden kaltaisille painelaitteille** ilman 44 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

94 §

Tarkastuslaitoksen muut velvollisuudet

Jos tarkastuslaitos havaitsee täyttölaitoksen tai täyttö- tai tyhjennyspaikan toiminnassa välitöntä vaaraa, sen on meneteltävä 67 §:ssä säädetyllä tavalla.

Jos tarkastuslaitos havaitsee 1 momentissa tarkoitetuissa paikoissa vikoja ja puutteita, sen on meneteltävä 68 §:ssä säädetyllä tavalla.

Tarkastuslaitoksen on pidettävä luetteloa 88 ja 90 §:ssä tarkoitetuista tarkastuksista ja arvioinneista ja annettava nämä tiedot valvontaviranomaiselle tämän pyynnöstä.

95 §

Käyttöön liittyviä erityissäännöksiä

Kuljetettavaa painelaitetta ei saa pitää paineellisena, jos painelaitteelle viimeksi suoritetusta tarkastuksesta on kulunut vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain nojalla säädetty tarkastusten välinen aika lisättynä yhdellä vuodella. Valvontaviranomainen voi pidentää edellä tarkoitettua käyttöaikaa.

Sammuttimena tai sen osana käytettävälle tilavuudeltaan enintään 150 litraa olevalle kuljetettavalle painelaitteelle viimeksi suoritetusta tarkastuksesta aikaa saa kulua 1 momentissa säädetystä poiketen yksitoista vuotta.

Tilavuudeltaan enintään 450 litraa olevan kuljetettavan painelaitteen sisältö on ilmaistava tunnusvärillä.

Painelaitteen ja siihen liitettävän laitteen välisen liitoksen tulee olla sellainen, että vaarallista liitöntä ei voida tehdä.

13 luku

Sotilaspainelaitteet sekä puolustusvoimien ja puolustusministeriön erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennetut painelaitteet

96 §

Lain soveltaminen sotilaspainelaitteisiin sekä puolustusvoimien ja puolustusministeriön erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettuihin painelaitteisiin

Tätä lakia sovelletaan sotilaspainelaitteisiin sekä puolustusvoimien tai puolustusministeriön hallinnassa oleviin erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettuihin painelaitteisiin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin sotilaspainelaitteisiin ei kuitenkaan sovelleta 8 §:n 1 momenttia, 16 §:n 2 momenttia 16 §:n 3 momentin 2 ja 3 kohtaa, 17 §:ää, 18 §:n 4 momenttia, 23—25 §:ää, 5 lukua, 30 §:n 2 momentin 3, 4 ja 6 kohtaa, 30 §:n 5 momenttia eikä 35 §:n 2 momenttia.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

97 §

Puolustusvoimien tarkastamat painelaitteet ja vaatimustenmukaisuuden arviointi

Puolustusvoimat tarkastaa painelaitteet, jotka on asennettu kiinteästi puolustusvoimien tai puolustusministeriön erityissuojattaviin kohteisiin. Puolustusvoimat tarkastaa myös tässä pykälässä tarkoitettujen painelaitteiden sijoituksen.

Puolustusvoimat arvioi sotilaspainelaitteiden vaatimustenmukaisuuden.

14 luku

Aluksen painelaitteet

98 §

Painelaitteen tarkastaminen

Aluksen painelaitteen tarkastaa valvontaviranomainen.

Valvontaviranomainen voi valtuuttaa aluksen painelaitteiden tarkastuksen suorittajaksi hyväksytyn luokituslaitoksen tai **Turvallisuus- ja kemikaaliviraston** 44 §:n mukaisesti hyväksymän tarkastuslaitoksen, jos tarkastuslaitoksella on riittävä osaaminen ja kokemus alusten painelaitteista.

Liikenteen turvallisuusviraston valtuuttama hyväksytty luokituslaitos pitää yllä painelaiterekisteriä luokitettujen alusten painelaitteista. Luokituslaitos vastaa 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin rekisteriin liittyvistä tehtävistä. Liikenteen turvallisuusvirasto pitää yllä vastaavaa rekisteriä myös luokitamattomien alusten painelaitteista. **Painelaiterekisteriin merkitään kauppa-alusten osalta 77 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot lukuun ottamatta 4 kohdassa tarkoitettuja käytönvalvojan nimeä ja henkilötunnusta.**

99 §

Tarkastuslaitoksen valvonta

Valvontaviranomainen valvoo aluksen painelaitteen tarkastuksen suorittajaksi valtuuttamansa tarkastuslaitoksen toimintaa.

Jos tarkastuslaitos ei täytä säädettyjä vaatimuksia tai toimii säännösten vastaisesti, valvontaviranomainen voi antaa tarkastuslaitokselle huomautuksen tai varoituksen. Jos tarkastuslaitokselle annettu huomautus tai varoitus ei johda toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen, valvontaviranomainen voi peruuttaa valtuutuksen määräajaksi. Valtuutus voidaan peruuttaa kokonaan, jos tarkastuslaitoksen toiminnassa on ilmennyt olennaisia ja vakavia puutteita tai laiminlyöntejä.

Kun valvontaviranomainen valtuuttaa hyväksytyn luokituslaitoksen suorittamaan painelaitteiden tarkastuksia, sovelletaan, mitä aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetussa laissa (1686/2009) säädetään.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

100 §

Käytön valvojan pätevyysvaihtoehdot aluksilla

Laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun alukseen asennetun painelaitteen käytön valvojan pätevyysvaatimuksista säädetään mainitun lain nojalla annetuissa säännöksissä.

Muiden alusten ja proomujen painelaitteen käytön valvojien pätevyysvaatimuksiin sovelletaan 72 §:ää.

101 §

Aluksen painelaitteen turvallisuutta koskevat erityisvaatimukset

Aluksen höyrykattila ja höyrynkehitin on varustettava vähintään kahdella varoventtiilillä. Valvontaviranomainen voi kuitenkin sallia käytettäväksi vain yhtä varoventtiiliä pienitehoisissa kattiloissa ja höyrynkehittimissä, jos riittävä suojaus liiallista painetta vastaan voidaan varmistaa. Jokaisen yksittäisen varoventtiilin kapasiteetin on oltava riittävä suojaamaan höyrykattila tai höyrynkehitin liialliselta paineelta. Höyrykattila on lisäksi varustettava tyhjiösuojalla.

Aluksessa ilman jatkuvaa valvontaa käytettävä öljy- tai kaasulämmitteinen kattila on varustettava turvavarustuksella, joka sulkee polttoainesyötön ja antaa hälytyksen alhaisen vesipinnan, ilmansyöttöhäiriön tai liekkihäiriön ilmaantuessa.

Höyrynkehityslaitteisto, jonka höyrynsyöttö on tärkeä aluksen turvallisuudelle tai joka voisi aiheuttaa vaaraa, jos sen syöttövesijärjestelmään tulisi häiriö, on varustettava vähintään kahdella erillisellä syöttövesijärjestelmällä sekä vesipumpuilla, kuitenkin näille syöttövesijärjestelmille hyväksytään yhteinen läpivienti höyryrumpuun. Jos pumpun rakenne ei kestä paineen nousua yli suunnitellun paineen, on pumppupesään tai putkeen ennen ensimmäistä sulkuventtiiliä asennettava varolaite.

Jokainen aluksen turvallisuuden kannalta tärkeä höyrykattila, joka on suunniteltu sisältämään määrätyn määrän vettä, on varustettava vähintään kahdella vedenpinnan näyttölaitteella, joista vähintään yksi on suoraan luettavissa oleva mittalasi. Näyttölaitteiden asennuksessa tulee ottaa huomioon aluksen liikkeet.

Aluksen höyrykattilan päähöyryventtiili on kaikissa tilanteissa pystyttävä sulkemaan kattilan sijaintipaikan ulkopuolelta.

102 §

Yhdenmukaistetun eurooppalaisen standardin mukaisen painelaitteen käyttö

Jos alukseen asennetaan tai aluksella on painelaite, jonka turvallisuustaso vastaa vähintään sitä tasoa, joka kuvataan soveltuvissa yhdenmukaistetuissa eurooppalaisissa standardeissa, valvontaviranomaisen tulee sallia painelaitteen käyttö, jos se on valmistettu tai sitä on markkinoitu toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai se on valmistettu toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

15 luku

Erinäiset säännökset

103 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Uhkasakosta ja teettämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Teettäen suoritettujen toimenpiteiden kustannukset maksetaan ennakoon valtion varoista. Kustannukset saadaan periä laiminlyöjältä ja ne ovat suoraan ulosottokelpoisia. Kustannusten perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

104 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

1) 6 §:n 1 momentissa omistajalle ja haltijalle säädetyn velvollisuuden huolehtia painelaitteen sijoituksen turvallisuudesta,

2) 10 §:n 2 momentissa omistajalle tai haltijalle säädetyn velvollisuuden ilmoittaa viipymättä valvontaviranomaiselle painelaitteen vaurioitumisesta tai paineen äkillisestä purkautumisesta aiheutuneesta henkilövahingosta tai merkittävästä omaisuusvahingosta,

3) 11 §:n 1 momentissa valmistajalle säädetyn velvollisuuden ilmoittaa valvontaviranomaiselle painelaitteen valmistuksen ja testauksen aikana painelaitteen vaurioitumisesta tai paineen äkillisestä purkautumisesta aiheutuneesta henkilövahingosta tai merkittävästä omaisuusvahingosta,

4) 16 §:n 1 momentissa valmistajalle säädetyn velvollisuuden varmistaa, että 3 luvun soveltamisalaan kuuluva painelaite on suunniteltu ja valmistettu olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisesti,

5) 16 §:n 2 momentissa ja 5 momentin nojalla valmistajalle säädetyn velvollisuuden suorittaa painelaitteelle sille soveltuva vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely,

6) 16 §:n 3 momentissa ja 5 momentin nojalla valmistajalle säädetyn velvollisuuden laatia painelaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tekniset asiakirjat ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus,

7) 17 §:n 1 momentissa ja 4 momentin nojalla valmistajalle säädetyn velvollisuuden kiinnittää painelaitteeseen CE-merkintä,

8) 18 §:n 1 momentissa valmistajalle säädetyn velvollisuuden varmistaa, että markkinoille saatettuun painelaitteeseen on liitetty vaaditut ohjeet ja turvallisuustiedot,

9) 19 §:ssä säädetyn valmistajan velvollisuuden huolehtia siitä, että sarjatuotannossa valmistettu painelaite on olennaisten turvallisuusvaatimusten mukainen,

10) 30 §:n 1 momentissa maahantuojalle säädetyn velvollisuuden saattaa markkinoille ainoastaan olennaiset turvallisuusvaatimukset täyttäviä painelaitteita,

11) 30 §:n 2 momentissa maahantuojalle säädetyn velvollisuuden varmistaa, että valmistaja on suorittanut vaatimustenmukaisuuden arvioinnin, valmistaja on laatinut tekniset asiakirjat, paine-

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

laitteeseen on kiinnitetty CE-merkintä, painelaitteessa on mukana EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus sekä ohjeet ja turvallisuustiedot,

12) 30 §:n 3 momentissa maahantuojalle säädetyn velvollisuuden ilmoittaa vaaraa aiheuttavasta painelaitteesta valmistajalle ja valvontaviranomaiselle,

13) 31 §:n 1 momentissa jakelijalle säädetyn velvollisuuden tarkistaa, että painelaitteessa on mukana EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus, tekniset asiakirjat sekä ohjeet ja turvallisuustiedot,

14) 31 §:n 3 momentissa jakelijalle säädetyn velvollisuuden ilmoittaa vaaraa aiheuttavasta painelaitteesta valmistajalle ja valvontaviranomaiselle,

15) 51 §:n 2 momentissa omistajalle tai haltijalle säädetyn velvollisuuden antaa rekisteröintiä koskevan ilmoituksen yhteydessä painelaitetta koskevat tiedot,

16) 53 §:n 1 momentissa omistajalle tai haltijalle säädetyn velvollisuuden huolehtia, että painelaitteelle tehdään ensimmäinen määräaikaistarkastus,

17) 53 §:n 2 momentissa omistajalle tai haltijalle säädetyn velvollisuuden huolehtia, että painelaitteelle tehdään seuraavat määräaikaistarkastukset tai tarkastukset korvataan,

18) 53 §:n 3 momentissa omistajalle tai haltijalle säädetyn velvollisuuden huolehtia, että painelaitteelle tehdään muutostarkastus,

19) 65 §:n 1 momentissa omistajalle ja haltijalle säädetyn velvollisuuden tehdä kattilalaitokselle vaaran arviointi,

20) 70 §:n 1 momentissa omistajalle tai haltijalle säädetyn velvollisuuden nimetä painelaitteen käyttöä valvomaan käytön valvoja,

21) 70 §:n 2 momentissa omistajalle tai haltijalle säädetyn velvollisuuden huolehtia, että käytön valvoja saa tietoonsa kaikki painelaitteen käyttöön ja kuntoon liittyvät seikat ja että käytön valvojalle annetaan mahdollisuus hoitaa ja käyttää painelaitetta niin, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisille tai omaisuudelle tai

22) 81 §:n 5 momentissa tarkoitetun omistajalle tai haltijalle annetun määräyksen muuttaa vaatimustenvastainen painelaite paineenalaisen käyttöön soveltumattomaksi,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *painelaiterikkomuksesta* sakkoon.

Joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 1 momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.

105 §

Muutoksenhaku ministeriön ja valvontaviranomaisen päätökseen.

Tämän lain mukaiseen ministeriön ja valvontaviranomaisen tekemään hallintopäätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valvontaviranomaisen tämän lain nojalla tekemää päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämis- tai keskeyttämisuhan asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen saa kuitenkin hakea muutosta siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

106 §

Muutoksenhaku vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen, hyväksytyn laitoksen ja omatarkastuslaitoksen päätökseen

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen, hyväksytyn laitoksen ja omatarkastuslaitoksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen, hyväksytyn laitoksen ja omatarkastuslaitoksen tämän lain nojalla tekemää päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

107 §

Turvallisuustekniikan neuvottelukunta

Ministeriön ja valvontaviranomaisen apuna tämän lain säännösten kehittämistä ja seurantaan varten on valtioneuvoston kolmeksi vuodeksi kerrallaan asettama turvallisuustekniikan neuvottelukunta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin neuvottelukunnan kokoonpanosta ja tehtävistä.

108 §

Valvontaviranomaisen oikeus myöntää poikkeuksia

Valvontaviranomaisella on oikeus yksittäistapauksissa erityisten syiden perusteella myöntää poikkeuksia kattilalaitoksen käytön valvojan pätevyysvaatimuksesta ja kelpoisuudesta sekä painelaitteiden määräaikaistarkastusten aikaväleistä.

109 §

Painelaitteiden asettaminen näytteille

Painelaitteita tai laitekokonaisuuksia, jotka eivät ole tämän lain mukaisia, saadaan asettaa näytteille messuilla, näyttelyissä, esittelytilaisuuksissa ja muissa sellaisissa tilaisuuksissa, jos näkyvässä merkinnässä selvästi ilmoitetaan, että painelaite tai laitekokonaisuus ei ole vaatimustenmukainen eikä sitä ole saatavana ennen kuin se on saatettu vaatimustenmukaiseksi.

Esittelytilaisuuksissa on valvontaviranomaisen asettamien vaatimusten mukaisesti toteutettava asianmukaiset suojatoimenpiteet ihmisten turvallisuuden varmistamiseksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

16 luku

Voimaantulo

110 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan painelaitelaki (869/1999), jäljempänä *vanha laki*.

Vanhan lain nojalla annettu asetus kattilalaitosten käytön valvojien pätevyyskirjoista (891/1999) jää edelleen voimaan mainitun lain kumoutuessa.

Ennen tämän lain voimaantuloa markkinoille saatetut painelaitteet, joiden vaatimustenmukaisuus on varmistettu tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, saavat olla markkinoilla tämän lain voimaantulon jälkeen. Näihin tuotteisiin liittyvät todistukset vaatimustenmukaisuudesta jäävät edelleen voimaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytty omatarkastuslaitos ja hyväksytty laitos saavat jatkaa toimintaansa nimeämispäätöksessä mainituilla ehdoilla.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyt pätevyystodistukset ja poikkeusluvut jäävät voimaan annetussa laajuudessa.

Ennen tämän lain voimaantuloa asetettu turvallisuustekniikan neuvottelukunta jatkaa toimikautensa loppuun.

Helsingissä 12.10.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kaj Turunen ps
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Harry Harkimo kok
jäsen Lauri Ihalainen sd
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Martti Mölsä ps
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Ville Skinnari sd
jäsen Joakim Strand r

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller